

PATVIRTINTA:
Aukštaitijos nacionalinio parko ir
Labanoro regioninio parko direktoriaus
2025 m. kovo ____ d. įsakymu Nr. ____

AUKŠTAITIJOS NACIONALINIO PARKO 2024 M. LANKYTOJŲ MONITORINGO ATASKAITA

Parengė:
Lankytojų aptarnavimo skyriaus
visuomenės informavimo specialistė
Rimutė Rutkauskaitė

2025
Palūšė

2024 m. Aukštaitijos nacionaliniame parke vykdytas parko lankytojų monitoringas taikant tiesioginį ir netiesioginį lankytojų skaičiavimo metodą, remiantis Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos direktoriaus 2012 m. gegužės 8 d. įsakymu Nr. V-114 patvirtinta Lietuvos saugomų teritorijų lankytojų monitoringo programa. Taip pat 2024 metais buvo vykdomos anketinės apklausos.

1. TIESIOGINIS LANKYTOJŲ STEBĖJIMAS

Tiesioginis lankytojų stebėjimas ištisus metus vykdytas lankytojų centre Palūšėje bei skaičiuotuvų pagalba Meironų gamtos take, Ladakalnyje, Palūšės pėsčiųjų-dviračių take ir Lankytojų centro ekspozicijoje. Taip pat tiesioginis lankytojų stebėjimas fiksuojant visą dieną vykdytas prie Ginučių vandens malūno užtvankos, Palūšės paplūdimyje, Almajo stovyklavietėje ir Vaišnoriškės kaime. Užfiksuoti lankytojų duomenys pateikiami 1 lentelėje.

1 lentelė

TIESIOGINIO MONITORINGO VIETOS	TIKSLINĖ LANKYTOJŲ GRUPĖ	UŽFIKSUOTA LANKYTOJŲ	DUOMENŲ RINKIMO DIENOS
Lankytojų centras Palūšėje	Visi lankytojai	4792	Lankytojų centro darbo valandomis ištisus metus
Ladakalnis	Visi lankytojai	22409	Ištisus metus
Gamtos takas	Visi lankytojai	6223	Ištisus metus
Pėsčiųjų-dviračių takas	Visi lankytojai	17488	Ištisus metus
Lankytojų centro ekspozicija	Visi lankytojai	6001	Lankytojų centro darbo valandomis ištisus metus
Ginučių vandens malūno užtvanka	Visi lankytojai	1808	06-22; 07-06
Almajo stovyklavietė	Visi lankytojai	165	06-23
Palūšės paplūdimys	Visi lankytojai	710	06-22; 07-06
Vaišnoriškės kaimas, Būkos upė	Vandens turistai	336	06-23
Iš viso:		59932	

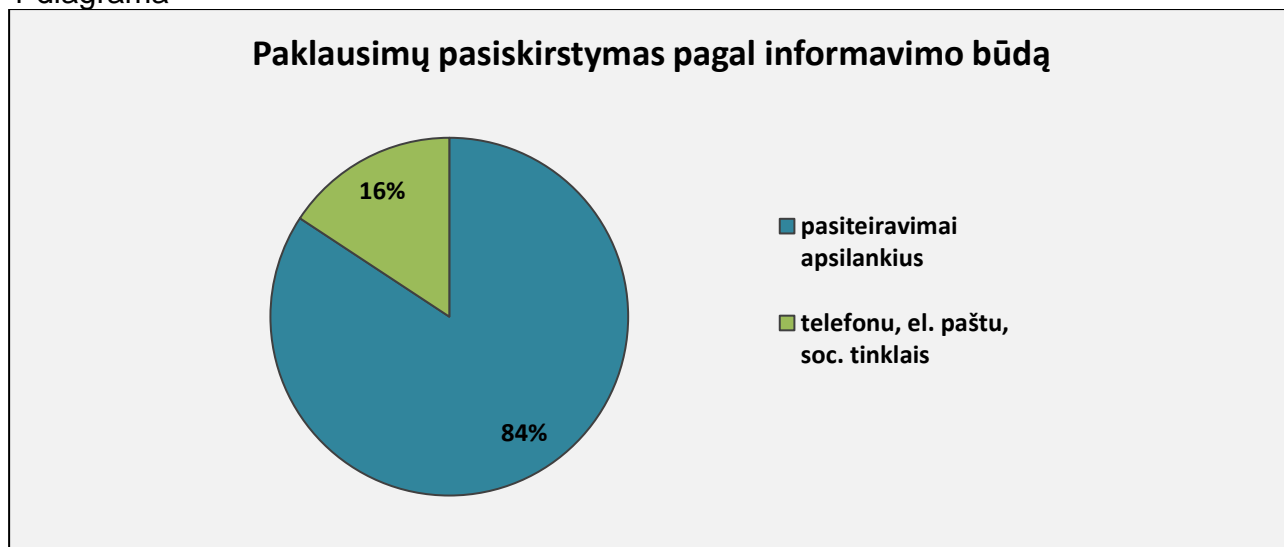
1.1. LANKYTOJŲ CENTRAS

Dėl lankytojų centre atliekamų remonto darbų nuo sausio 2 d. iki kovo mėnesio pabaigos lankytojai buvo aptarnaujami tik nuotoliniu būdu. Balandžio mėnesį lankytojų centras dirbo pirmadieniais – penktadieniais nuo 8 iki 17 val. Turizmo sezono metu, t. y. nuo gegužės 2 d. iki rugsėjo 30 d., lankytojų centras dirbo pirmadieniais – šeštadieniais nuo 9 iki 18 val., sekmadieniais nuo 9 iki 16 val., pietų pertrauka nuo 12 iki 13 valandos. Nuo spalio mėnesio iki metų pabaigos lankytojų centras dirbo antradieniais – penktadieniais nuo 8 iki 17 val., šeštadieniais nuo 10 iki 15 val.

Palūšėje esančiame Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centre fiksuojami visi lankytojai – vedamas lankytojų apskaitos žurnalas, kuriame įrašoma informacija tiek apie apsilankymus, tiek apie pasiteiravimus telefonu, elektroniniu paštu ar socialiniais tinklais. Žurnale taip pat fiksuojama informacija apie apsilankiusių amžiaus kategoriją (vaikai ar suaugusieji), šalį, iš kurios atvyko, apie ką teiravosi, kokios informacijos ieškojo.

Kaip ir ankstesniais metais didžioji dalis žmonių informacijos teiravosi gyvai, t. y. atvykę į lankytojų centrą – 84 % interesantų, likusieji rūpimus klausimus pateikdavo telefonu ar elektroniniu paštu (1 diagrama).

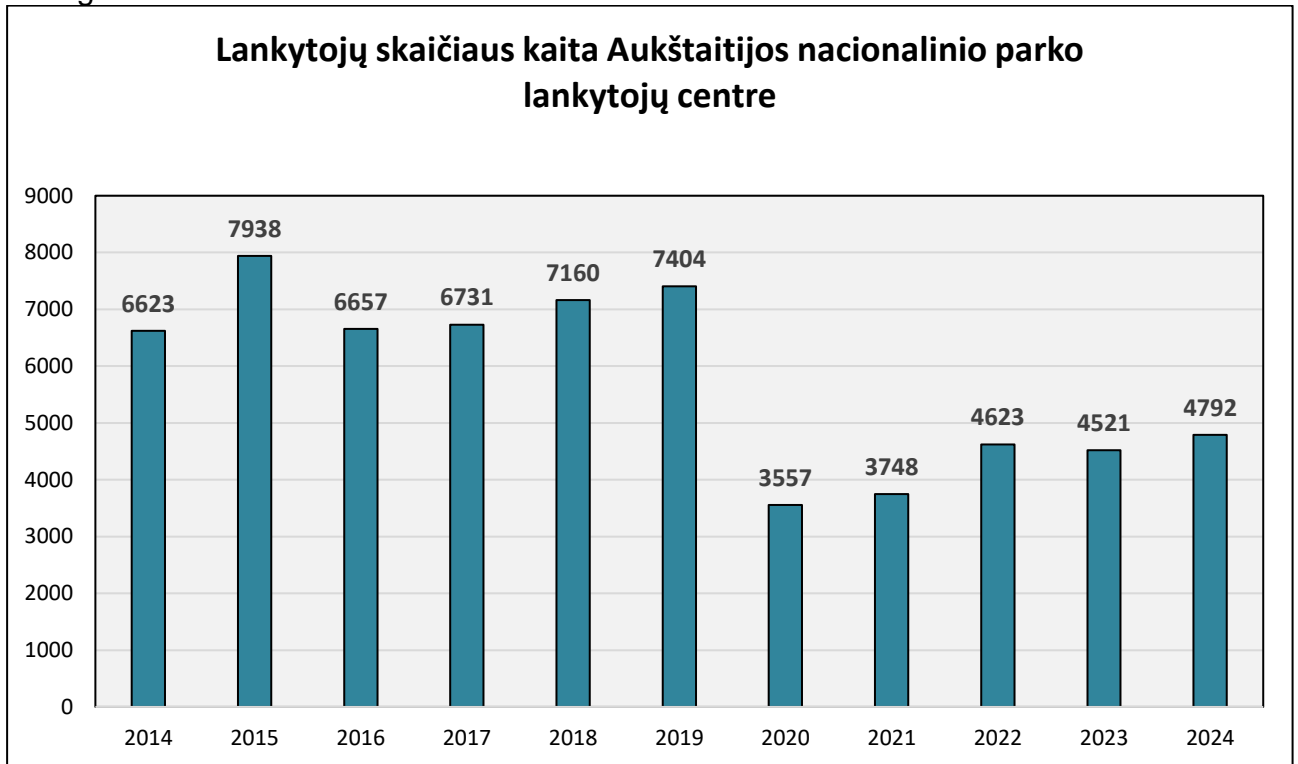
1 diagrama

Lankytojų apskaitos žurnalo duomenimis Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų centre 2024 m. apsilankė 4792 žmonės. Iš jų 3483 suaugusieji ir 1309 vaikai. Čia skaičiuojami pavieniai asmenys arba lankytojų grupės užsisakę ekskursijas Palūšės lankytojų centre. Lyginant su 2023 m. lankytojų centre apsilankiusių skaičius beveik

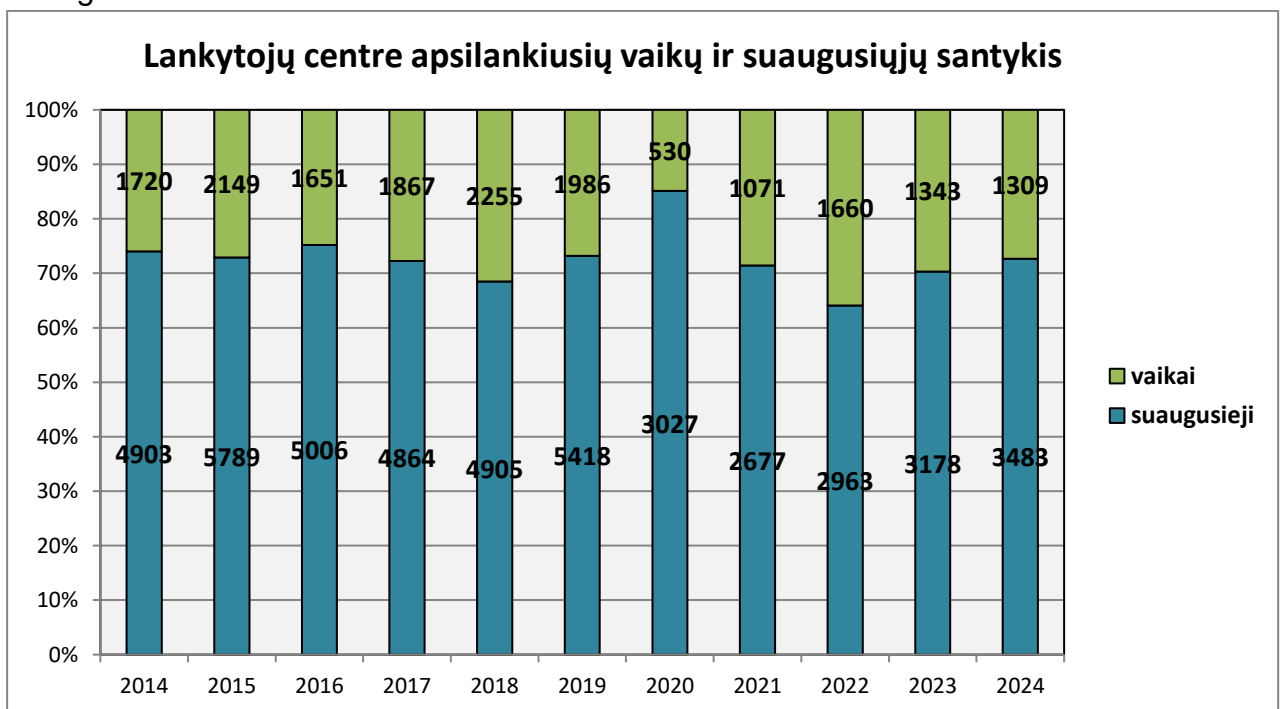
nepasikeitė. Į lankytojų centrą užsukama ieškant informacijos, norint apžiūrėti ekspoziciją ar įsigyti suvenyrų.

2 diagrama

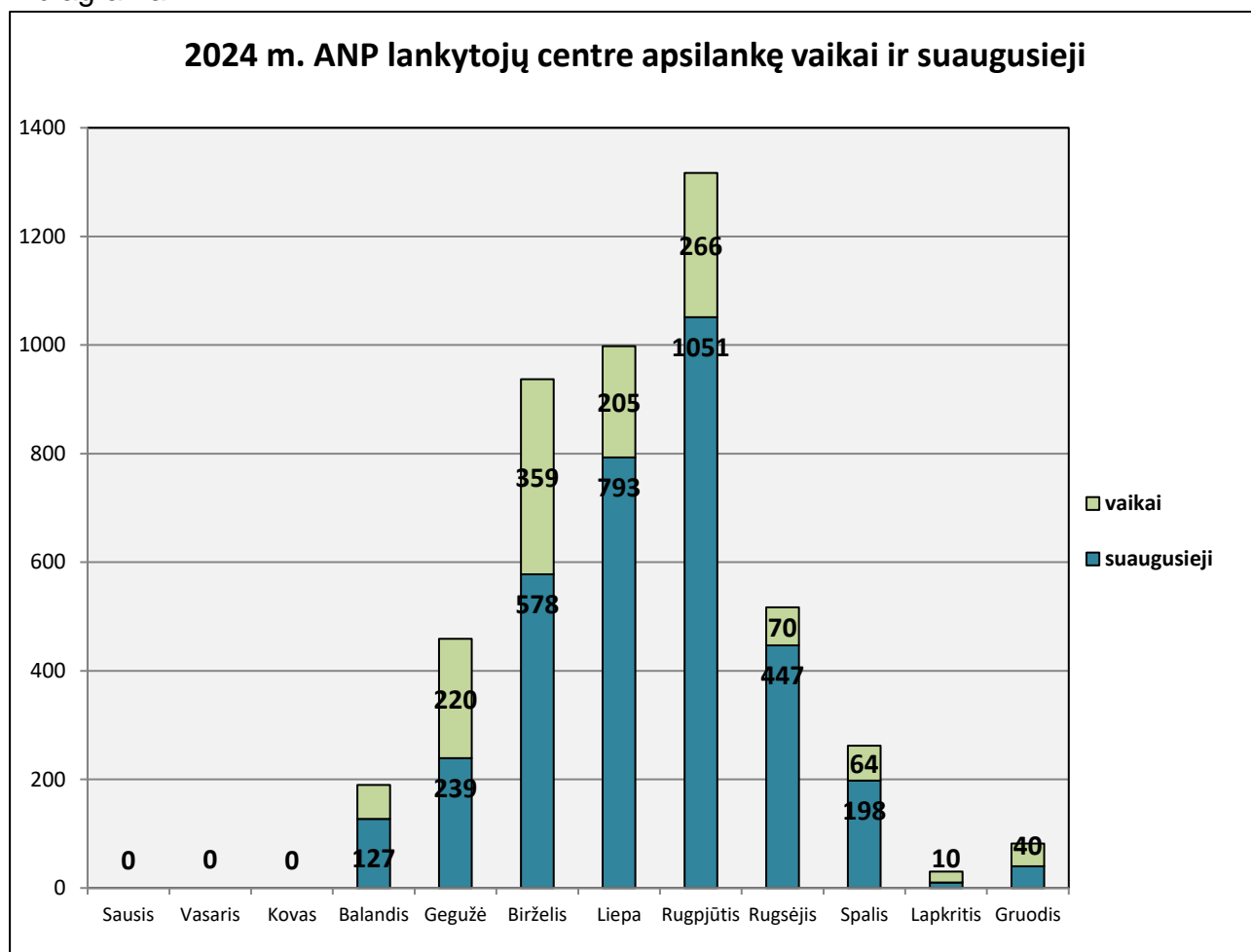
Lyginant su ankstesniais metais lankytojų centre apsilankiusių vaikų ir suaugusiųjų santykis keitėsi nežymiai, 2024 metais vaikai sudarė 27 % visų lankytojų. Kaip matome 3 diagramoje, vidutiniškai vaikai sudaro apie 30 % visų lankytojų.

3 diagrama

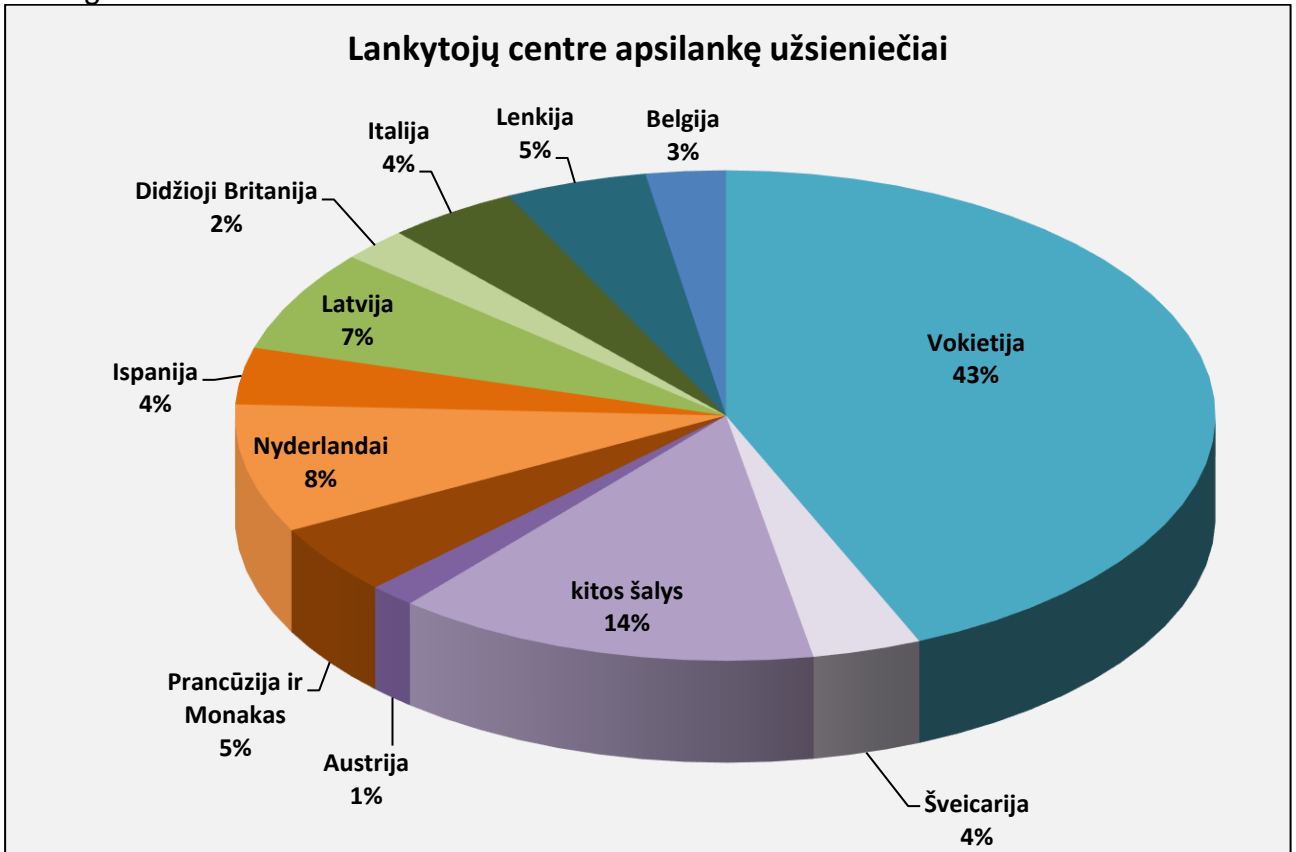
Gegužės ir birželio mėnesiais užfiksuoti moksleiviai dažniausiai buvo atvykę iš įvairių mokyklų į ekskursijas ar savarankiškai aplankyti lankytojų centrą su klase. Kitais vasaros mėnesiais lankytojų centre lankėsi vaikai iš įvairių stovyklų ir su savo tėvais. Moksleivius daugiausia domina lankytojų centro ekspozicija. Suaugę lankytojai dažniausiai užsuka pavieniui arba nedidelėmis grupelėmis, tikslingai ieškodami informacijos. Didžiausias lankytojų srautas kaip ir ankstesniais metais užfiksuotas vasaros mėnesiais (4 diagrama). Sausio, vasario ir kovo mėnesiais dėl Palūšės lankytojų centre vykdytų remonto darbų lankytojai buvo aptarnaujami tik nuotoliniu būdu.

4 diagrama

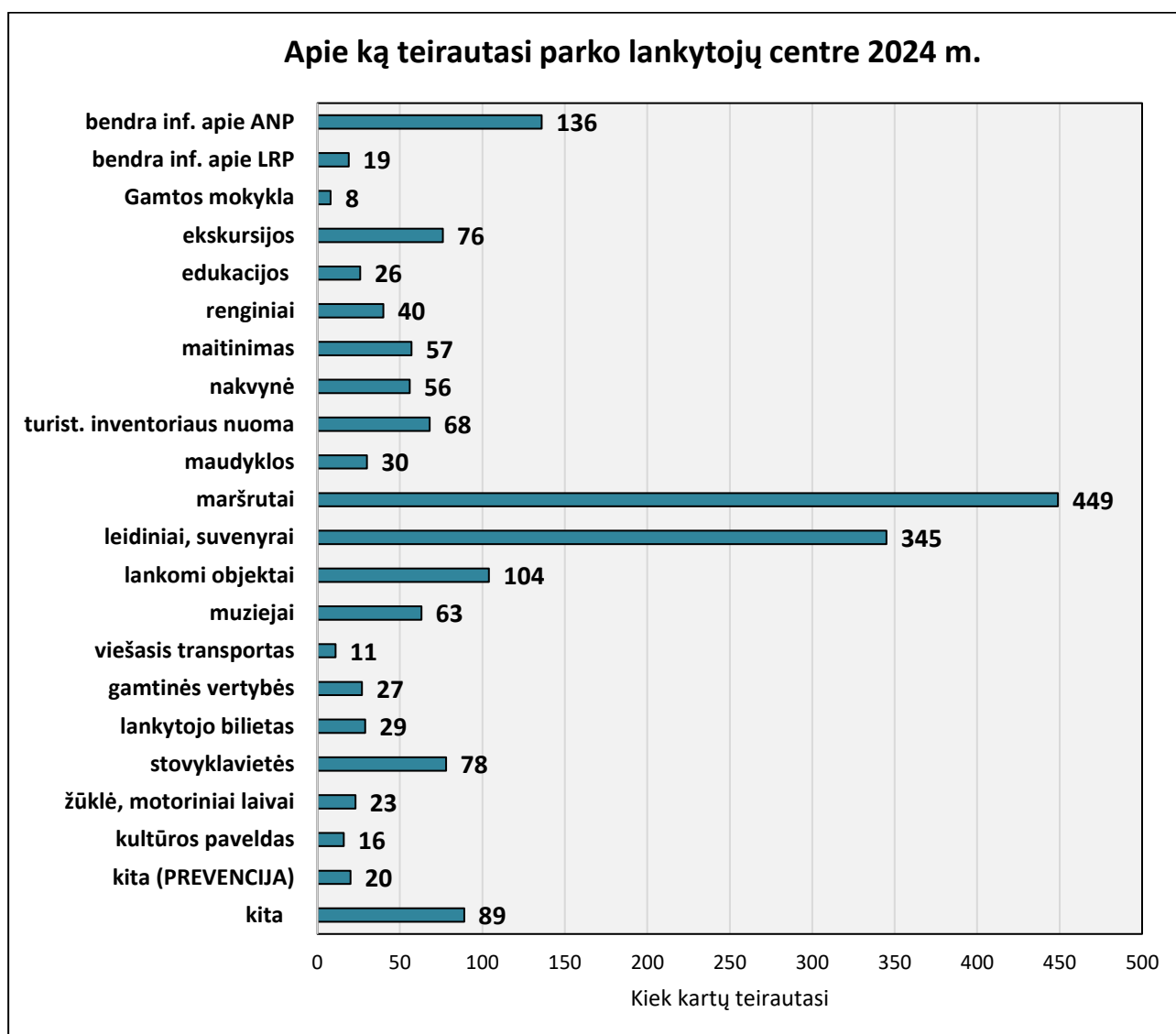
71 % lankytojų buvo lietuviai, 29 % – užsienio turistai. Palyginus su praėjusiais metais užsieniečių skaičius išaugo dvigubai: 2023 m. užfiksuotas 751 užsienio turistas, o 2024 metais lankytojų centre apsilankė 1368. Didžioji dalis užsienio turistų atvyko iš Vokietijos – 43 % visų užsieniečių. Turistų iš kitų šalių skaičius svyruoja nežymiai, vos keliais procentais (5 diagrama). Kaip ir kasmet, nemaža dalis turistų atvyko iš Nyderlandų, Šveicarijos, Prancūzijos, Latvijos ir Lenkijos. Užsieniečiai dažniausiai yra pavieniai lankytojai.

5 diagrama

Lankytojų centre apsilankiusiuosius labiausiai domino tiek nauja lankytojų centro ekspozicija, maršrutai po parko teritoriją, suvenyrai ir leidiniai, tiek bendra informacija apie Aukštaitijos nacionalinį parką ar apie konkrečius lankomus objektus. Didelė lankytojų dalis teiravosi apie stovyklavietes, ekskursijas, turistinio inventoriaus nuomą ir konkrečių muziejų lankymą (6 diagrama). Nemažai paklausimų sulaukta apie maitinimą, apgyvendinimą ir vykstančius renginius. Apžvelgiant bendras tendencijas matyti, kad lankytojų centras intensyviausiai lankomas gegužės – rugsėjo mėnesiais. Pagrindiniai centro lankytojai – suaugę lietuviai.

6 diagrama

1.2. VIENOS DIENOS STEBĖJIMAS LANKOMUOSE OBJEKTUOSE

Tiesioginis lankytojų stebėjimas fiksuojant visą dieną vykdytas keturiuose taškuose. Monitoringo taškų žemėlapis pateiktas priede Nr. 1. Monitoringui parinkti labiausiai turistų lankomi bei žinomi gamtos, kultūros pažinimui arba poilsavimui skirti objektai, reprezentuojantys visus lankomų objektų tipus. Stebėjimo taškai parinkti taip, kad apimtų kuo įvairesnes tikslines grupes (vandens turistus, stovyklautojus, išskylautojus, ekskursijas ir pan.) ir kuo platesnę parko teritoriją.

Tinkamą stebėjimo taškų pasirinkimą patvirtino 2019 metais atliktos anketinės apklausos, pagal kurias labiausiai lankomi objektai yra Ginučių vandens malūnas, Ginučių piliakalnis ir Ladakalnis, Palūšės bažnyčia. Taip pat turistų pamėgtas Meironų gamtos takas ir Šiliniškių apžvalgos bokštas. Kadangi Palūšėje lankytojai skaičiuojami lankytojų centre, prie Palūšės bažnyčios jie skaičiuojami nebuvo. Ginučių vandens malūno užtvanka

pasirinkta todėl, kad čia susikerta įvairių lankytojų grupių keliai: atvykstantieji apžiūrėti Ginučių vandens malūno, praplaukiantys vandens turistai ir poilsiautojai, užsukę tiesiog išsimaudyti po kriokliu ar papietauti kavinėse. Lankytojų monitoringo įgyvendinimo grafikas pateikiamas 2 lentelėje.

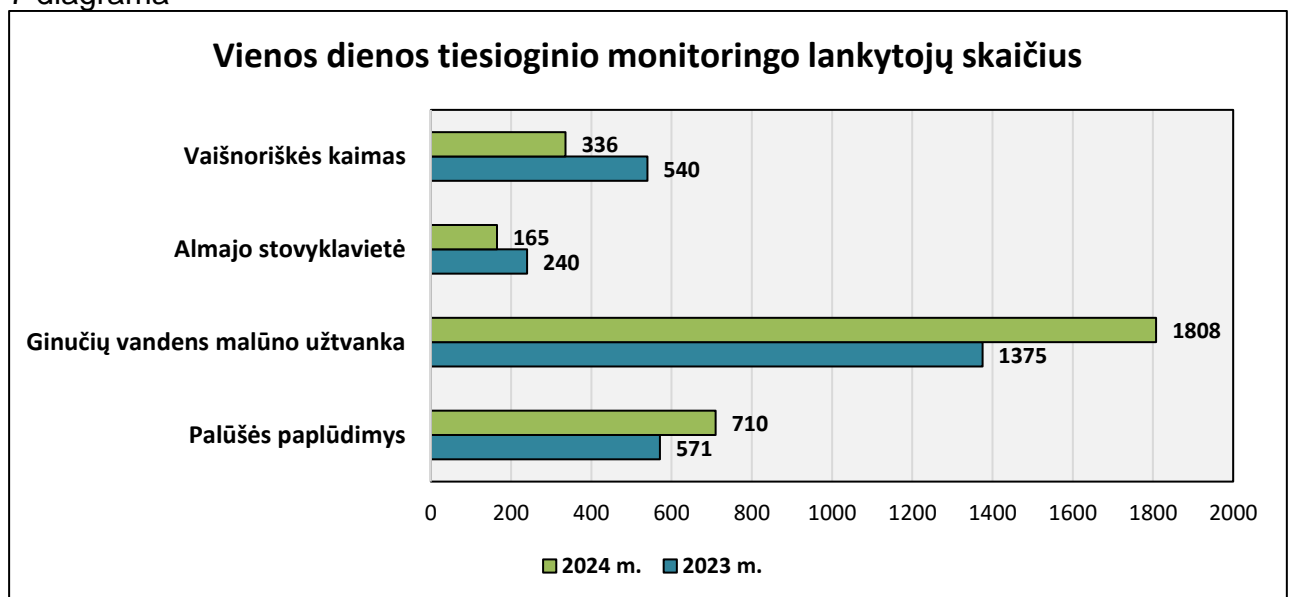
2 lentelė

Vieta \ Diena	Almajo stovyklavietė	Palūšės paplūdimys	Ginučių malūno užtvanka	Tiltas per Būkos upę Vaišnoriškės kaime
Birželio 22 d., šeštadienis		10:00–16:00	10:00–18:00	
Birželio 23 d., sekmadienis				10:00–16:00
Liepos 6 d., šeštadienis	16.00–16:30	09:30–16:00	10:00–18:00	

Dviejuose taškuose stebėjimas buvo vykdomas du kartus vidutiniškai po septynias valandas. Vandens turistų monitoringas Vaišnoriškės kaime buvo atliktas vieną kartą – sekmadienį. 2024 m. vienos dienos stebėjimai buvo atlikti 6 kartus, kaip ir 2023 metais.

Stebėjimo valandos parinktos pagal objektą ir numatomą didžiausią lankytojų srautą. Monitoringo metu buvo skaičiuojami lankytojai ir jų grupės, bei kokia transporto priemone atvyko. Stebėjimus atliko parko savanoriai: Johannes Schmid iš Austrijos ir Oksana Blahun iš Ukrainos. Oro sąlygos keliavimui buvo įvairios – buvo dienų saulėtų, debesuotų, kartais su trumpalaikiu lietumi, o temperatūra siekė nuo 21 iki 24 laipsnių šilumos.

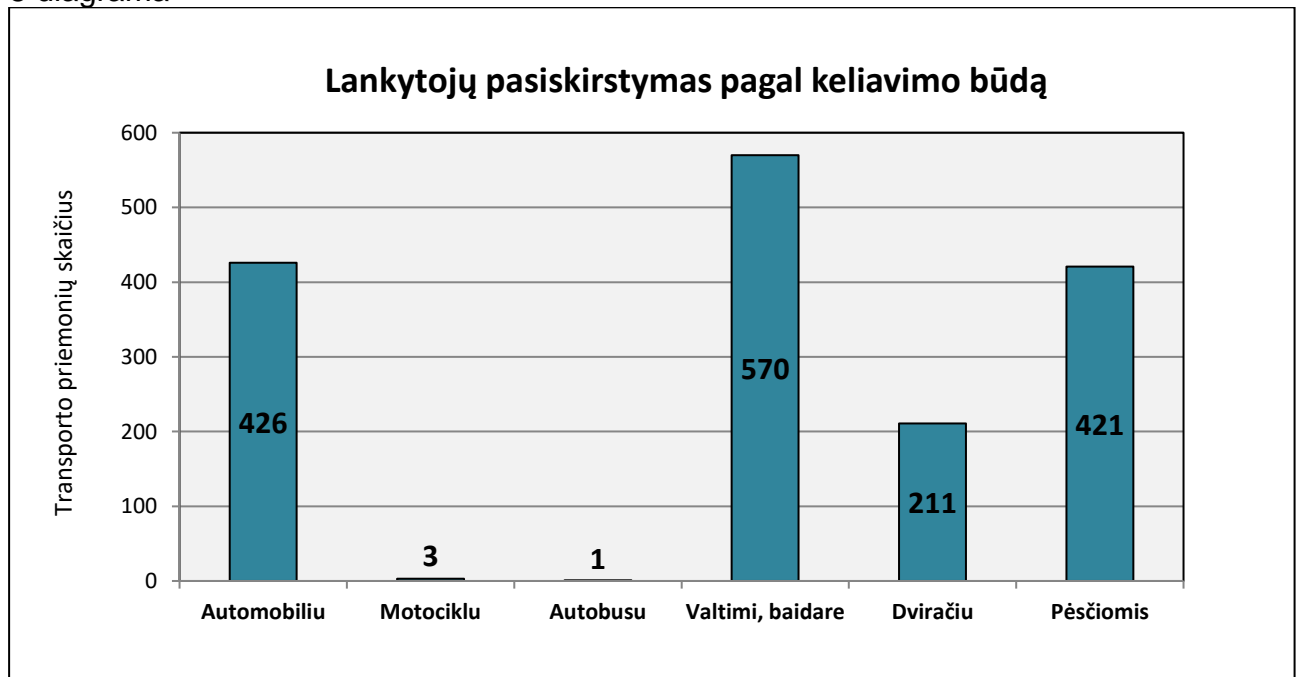
7 diagrama

Didžiausias lankytojų skaičius per dieną užfiksuotas Ginučiuose, prie vandens malūno užtvankos – 1053 turistai birželio 22 d. Liepos 6 d. ten pat užfiksuoti 755 keliautojai, o birželio 23 d. Vaišnoriškės kaime buvo užfiksuoti 336 vandens turistai, plaukiantys Būkos upe. 7-oje diagramoje parodomas visų vienos dienos stebėjimų metu užfiksuotas bendras lankytojų skaičius visuose objektuose 2023 ir 2024 m.

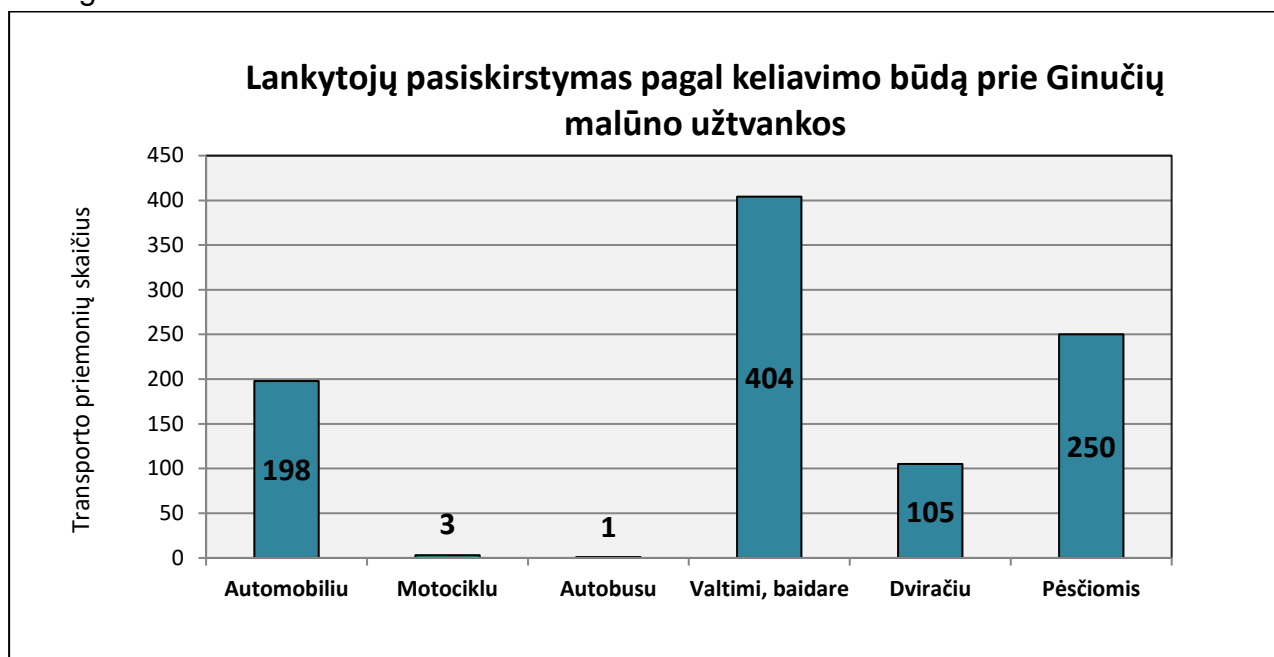
2 priede lentelėje pateikiami išsamūs duomenys apie vienos dienos stebėjimus minėtuose objektuose, t.y. kokią dieną ir kokiomis valandomis buvo vykdomas vienos dienos stebėjimas, būtent tą dieną užfiksuotas lankytojų ir transporto priemonių skaičius, oro sąlygos. 8 diagramoje matome, kad daugiausia buvo užfiksuota keliaujant vandens transporto priemonėmis. Didelė dalis turistų atvyko automobiliu ar keliavo pėsčiomis. Dviračiais buvo keliaujama rečiau. 24 % vandens transporto priemonių (valčių, baidarių, kanojų, irklenčių) suskaičiuota Būkos upėje ties Vaišnoriškės tiltu, todėl tai neatspindi bendros keliavimo tendencijos.

8 diagrama

9 diagramoje matome, kad prie Ginučių vandens malūno užtvankos užfiksuota daugiausia vandens transporto priemone keliavusių lankytojų. Nors keliavimas pėsčiomis pagal surinktus duomenis yra kitas populiarus keliavimo būdas, tačiau šis skaičius nėra tikslingas, kadangi dėl mažos stovėjimo aikštelės Ginučiuose nemaža dalis turistų palieka savo automobilius šalikelėje ir atvyksta iki objekto pėsčiomis.

9 diagrama

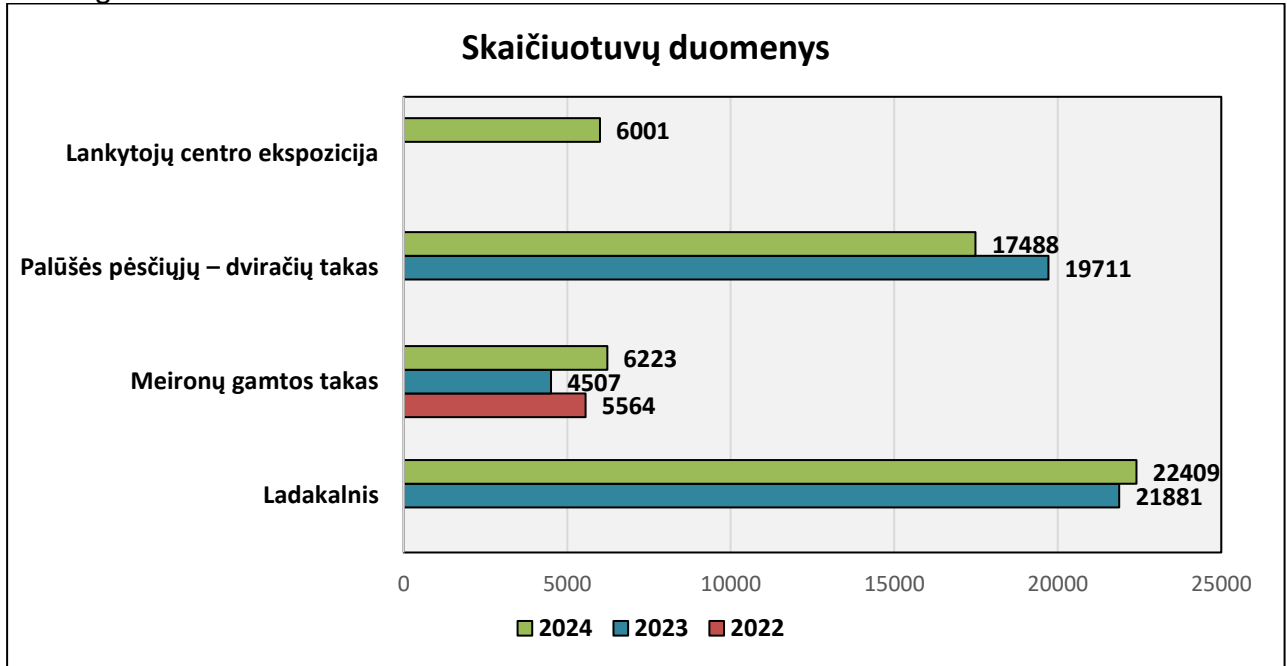

1.3. LANKYTOJŲ SKAIČIUOTUVAI

Lankytojų stebėseną leidžia nustatyti keliavimo gamtoje tendencijas, poreikius bei plėtoti pažintinį turizmą. Lankytojų fiksavimas skaičiuotuvu leidžia skaičiais pagrįsti objektų lankomumą ištiesus metus.

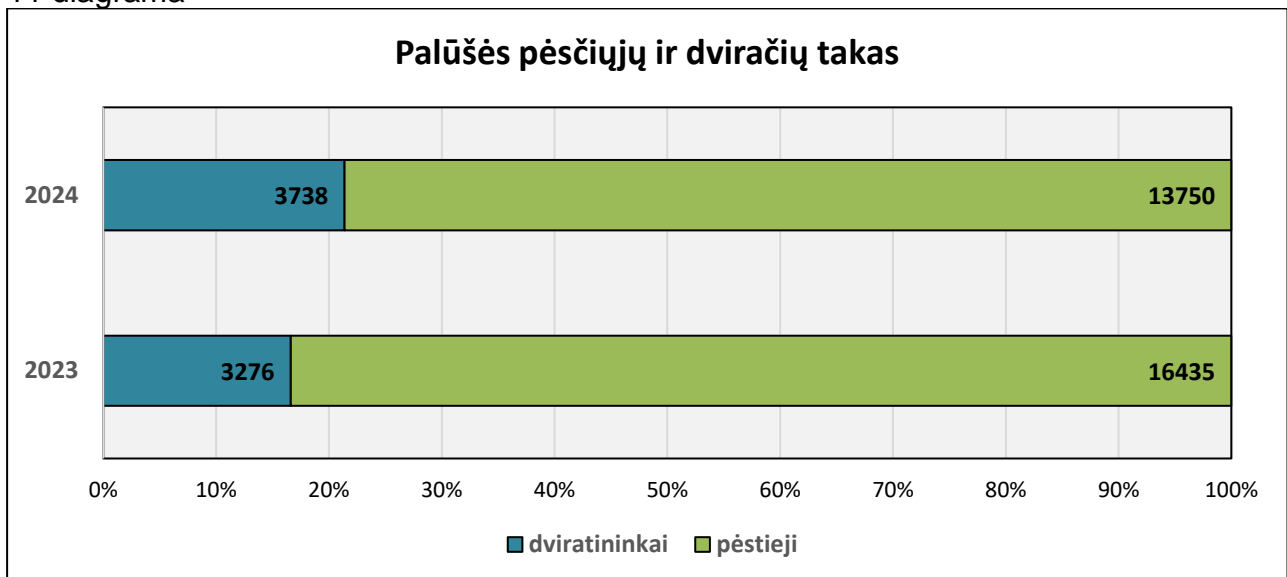
Vykdam projektą Nr. 05.4.1-APVA-V-016-01-0008 „Kraštovaizdžio vertybių apsauga ir pritaikymas pažinti“ (I), kuriame direkcija dalyvavo kaip pagrindinis vykdytojas, pirmasis lankytojų skaičiuotuvai Aukštaitijos nacionalinio parko teritorijoje buvo įrengtas prie Meironų gamtos tako 2022 m. 2023 metais be šio tako skaičiuotuvai fiksavo Ladakalnio lankytojus bei keliavusius Palūšės pėsčiųjų–dviračių taku (visų monitoringo taškų žemėlapis pateiktas priede Nr. 1.). Dar vienas skaičiuotuvai 2024 m. buvo įrengtas Lankytojų centro ekspozicijos salėje. Skaičiuotuvų užfiksuoti duomenys pateikiami 10 diagramoje.

10 diagrama

Kadangi pasiekti Ladakalnį galima trimis takais iš skirtingų pusių, skaičiuotuvas buvo sumontuotas pagrindiniame take, kuris eina nuo automobilių stovėjimo aikštelės. Lankytojų srautas jame išlieka stabilus. Palūšės pėsčiųjų–dviračių takas tarp vietinių gyventojų ir anksčiau buvo populiarus visais metų laikais, tačiau tik turint skaičiuotuvo parodymus galima teigti, kad tai mėgstama vieta pasivaikščioti, pabėgioti ar pasivažinėti dviračiu ne tik tarp vietos žmonių, bet ir atvykusių turistų (žr. 11 diagramą). Nors šiais metais take užfiksuota 11 % mažiau turistų, tai neabejotinai vienas populiariausių takų parko teritorijoje. Vidutiniškai pėstieji take sudaro apie 80 % lankytojų. Meironų gamtos tako populiarumas šiemet padidėjo 28 procentais.

11 diagrama

2. NETIESIOGINIS LANKYTOJŲ MONITORINGAS

Netiesioginis lankytojų monitoringas vykdomas trijuose direkcijos objektuose: Stripeikių bitininkystės muziejuje bei Ginučių vandens malūno ekspozicijoje pagal išplatintus lankymo bilietus ir suteiktas paslaugas, Meironų gamtos mokykloje registruojant edukacinių programų dalyvius. Taip pat monitoringas vykdomas surenkant duomenis apklausos būdu iš parko teritorijoje veiklą vykdančių privačių asmenų ar įmonių, kurių apgyvendinimo, turistinio inventoriaus nuomos ir gidų paslaugos pažymėtos Aukštaitijos nacionalinio parko produkto ženklu. Parko produktu pažymėtų paslaugų teikėjų sąrašas pateikiamas 3 priede. Duomenys taip pat renkami iš stovyklavietės prižiūrinčių asmenų ir parko teritorijoje renginius organizuojančių institucijų.

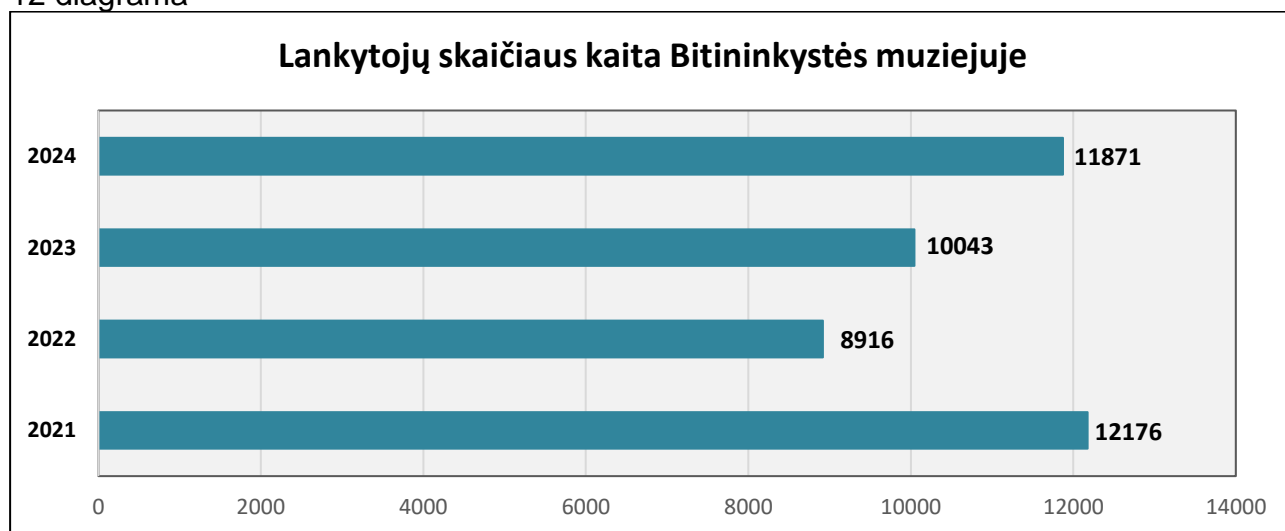
3 lentelė

NETIESIOGINIO MONITORINGO VIETOS	TIKSLINĖ LANKYTOJŲ GRUPĖ	UŽFIKSUOTA LANKYTOJŲ	DUOMENŲ RINKIMO LAIKOTARPIS	KOMENTARAI
Ginučių vandens malūno ekspozicija	Muziejinės ekspozicijos lankytojai	1929	Birželio – rugpjūčio mėn.	Skaičiuojami pavieniai lankytojai ir lankytojai, kuriems suteiktos gido paslaugos
Bitininkystės muziejus Stripeikiuose	Muziejaus lankytojai	11871	Gegužės – spalio mėn.	Skaičiuojami pavieniai lankytojai ir lankytojai, kuriems suteiktos paslaugos (47 ekskursijos, 92 edukacinės programos)
Gamtos mokykla	Edukacinių programų dalyviai	3074	Visus metus	Edukacinių programų dalyviai su nakvynės paslauga ir be jos
Kaimo turizmo sodybos, viešbučiai, poilsio ir svečių namai	Lankytojai su nakvyne	10847	Visus metus	Laikino apgyvendinimo paslauga Ginučių vandens malūne ir PPŽ pažymėta apgyvendinimo paslauga (13 sodybų)
Vandens turizmo inventoriaus nuomos punktai	Vandens turistai	17500	Gegužės – rugsėjo mėn.	Duomenis pateikė 7 įmonės, turinčios PPŽ
Stovyklavietės	Apsistojantys nakvynei su palapinėmis	5000	Birželio – rugpjūčio mėn.	Duomenys iš 6 Ignalinos miškų urėdijos stovyklaviečių
Ekskursijos, žygiai	Žygių ir ekskursijų po ANP dalyviai	2506	Visus metus	103 veiklos (LC ekskursijos ir Parko produkto ženklą turinčių gidų veiklos)
Renginiai	Direkcijos ir kitų institucijų organizuotų renginių parko teritorijoje dalyviai	24665	Visus metus	Renginiai, kuriuos organizavo direkcija ar dalyvavo kaip partneris
Iš viso:		77392		

Ginučių vandens malūno ekspozicija priėmė lankytojus trečiadieniais – sekmadieniais nuo birželio 5 d. iki rugpjūčio 31 d. nuo 10 iki 18 valandos. Iš viso 2024 metais malūno ekspoziciją apžiūrėjo 1929 lankytojai – palyginus su 2023 m. duomenimis, lankytojų skaičius sumažėjo 55 %. Į šį skaičių įeina pavieniai ekspozicijos lankytojai ir lankytojai, užsisakę gido paslaugą po ekspoziciją. Tikslių duomenų, kiek apsilankė vaikų ir suaugusiųjų nėra, nes nuolaidos lankymo bilietui pritaikomos ne tik mokyklinio amžiaus vaikams, bet ir pensijinio amžiaus lankytojams. Tokį didelį lankytojų sumažėjimą lėmė trumpesnis malūno darbo laikas – ekspozicija buvo atvira lankytojams tik tris mėnesius ir penkias dienas per savaitę, kai tuo tarpu ankstesniais metais lankytojai galėjo aplankyti malūną šešias dienas per savaitę penkis mėnesius turizmo sezono metu.

Bitininkystės muziejus Stripeikiuose 2024 m. lankytojus priėmė nuo gegužės mėnesio 02 dienos iki spalio 15 dienos. Muziejus dirbo nuo antradienio iki sekmadienio nuo 10 iki 18 val. Palyginus su ankstesnių metų duomenimis, muziejuje apsilankiusių skaičius padidėjo 15 procentų.

12 diagrama

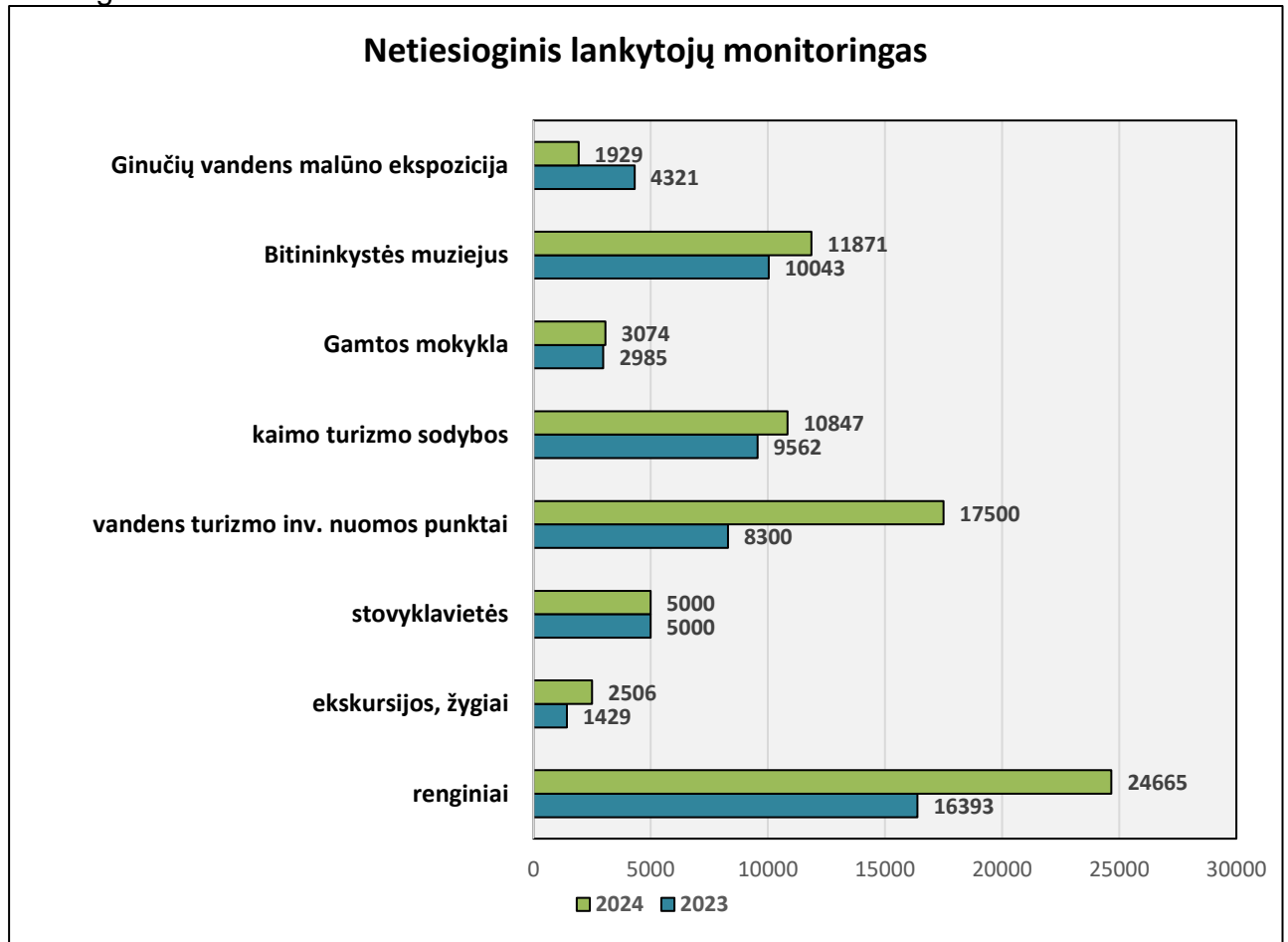
Bitininkystės muziejus 2024 m. priėmė 11187 lankytojus. Į šį skaičių įtraukti pavieniai ekspozicijos lankytojai ir lankytojai užsisakę ekskursiją ar edukaciją. Sezono metu bitininkystės muziejuje buvo prarastos 47 ekskursijos ir 92 edukacinės programos, kuriose dalyvavo 2371 asmuo.

Gamtos mokykloje Meironų kaime visus metus skaičiuojami lankytojai užsisakę edukacines programas su laikino apgyvendinimo paslauga ar be jos. Iš viso mokykloje apsilankė 3074 asmenys, o 54 % jų pasinaudojo teikiama nakvynės paslauga. Gamtos

mokykloje buvo prarastos 62 edukacijos, kuriose dalyvavo 1369 asmenys. Daugiausia dėmesio sulaukė edukacinė programa-orientacinis žaidimas „Gamtos pėdsakais“.

Apsistojusių nakvynei turistų skaičius 2024 m. buvo skaičiuojamas surenkant duomenis iš Ginučių vandens malūno ir iš tų sodybų, kurių apgyvendinimo paslauga pažymėta Aukštaitijos nacionalinio parko produkto ženklu. 2023 m. tokių sodybų buvo 10, 2024 m. jų skaičius pakilo iki 14, todėl 12 % išaugo ir turistų skaičius.

13 diagrama

Vandens turistai buvo skaičiuojami pagal inventoriaus nuomos paslaugas parko teritorijoje teikiančių įmonių, pažymėtų Produkto ženklu, pateiktus duomenis. Palyginus su pernai metų duomenimis vandens turistų skaičius išaugo 53 %, tačiau šie duomenys nėra tikslūs, nes 2023 m. tokių paslaugas teikiančių įmonių buvo 5, o 2024 m. duomenys surinkti iš 7 įmonių.

Duomenys apie stovyklavietėse nakvojuojančius parko lankytojus gauti iš šešių Ignalinos miškų urėdijos prižiūrimų stovyklaviečių – stovyklavimo tendencijos nesikeičia. Keturiuose direktyvos prižiūrimose nemokamose stovyklavietėse lankytojai neskaičiuojami.

2024 m. parko direkcija bei kitos institucijos, bendradarbiaudamos su parko direkcija, Aukštaitijos nacionalinio parko teritorijoje suorganizavo daug renginių, kuriuose dalyvavo apie 24665 dalyvius – 35 % daugiau nei 2023 m. Didžiausi renginiai: vasario 24 d. „Trauk stintelę 2024“ – apie 5000 dalyvių, rugpjūčio 15 d. „Medkopio pabaigos festivalis“ – apie 5000 dalyvių, rugpjūčio 3-4 d. „Palūšės regata“ – apie 2000 dalyvių.

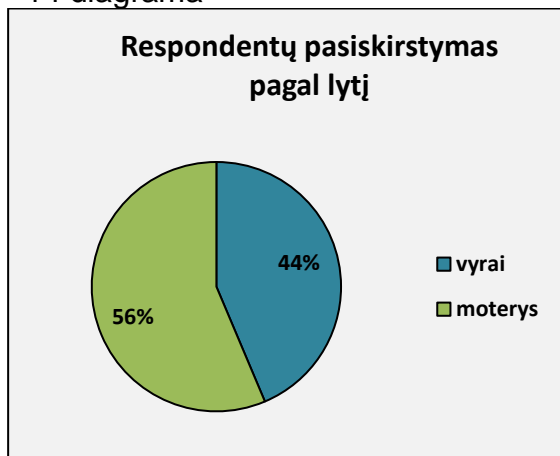
3. ANKETINIŲ DUOMENŲ ANALIZĖ

Aukštaitijos nacionalinio parko lankytojų apklausos anketos buvo platinamos Ginučių vandens malūne, gamtos mokykloje Meironyse, bitininkystės muziejuje Stripeikiuose ir Palūšėje. Anketinė apklausa vykdoma atsitiktinės imties būdu, t.y. siūloma užpildyti anketas visiems lankytojams neišskiriant tikslinės grupės. Iš viso buvo užpildytos 55 anketos.

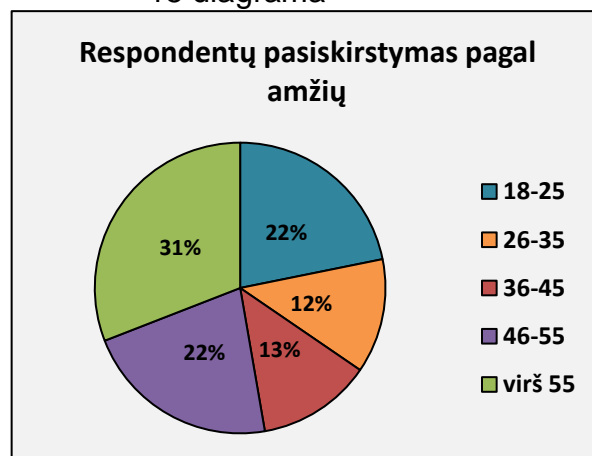
Daugiausia anketų buvo užpildyta Ginučių vandens malūne ir gamtos mokykloje, nes ten pildyti anketas patogiu – galima atsisėsti, pasislėpti nuo kaitros ir pasitikslinti neaiškumus su darbuotoju. Mažiausiai anketų buvo užpildyta bitininkystės muziejuje ir lankytojų centre, nes dažniausiai tai interesantų pirminis kelionės taškas ir jie negali atsakyti į anketoje pateiktus klausimus.

Klausimyną pildė panašus skaičius moterų ir vyrų, tačiau palyginus su 2019 m. vykdytos apklausos duomenimis anketas pildančių vyrų skaičius padidėjo 14 procentų (14 diagrama). Respondentų pasiskirstymas pagal amžių buvo gana tolygus, 15 diagramoje matome, kad 53 % pildžiusiųjų buvo vyresni nei 46 metai.

14 diagrama

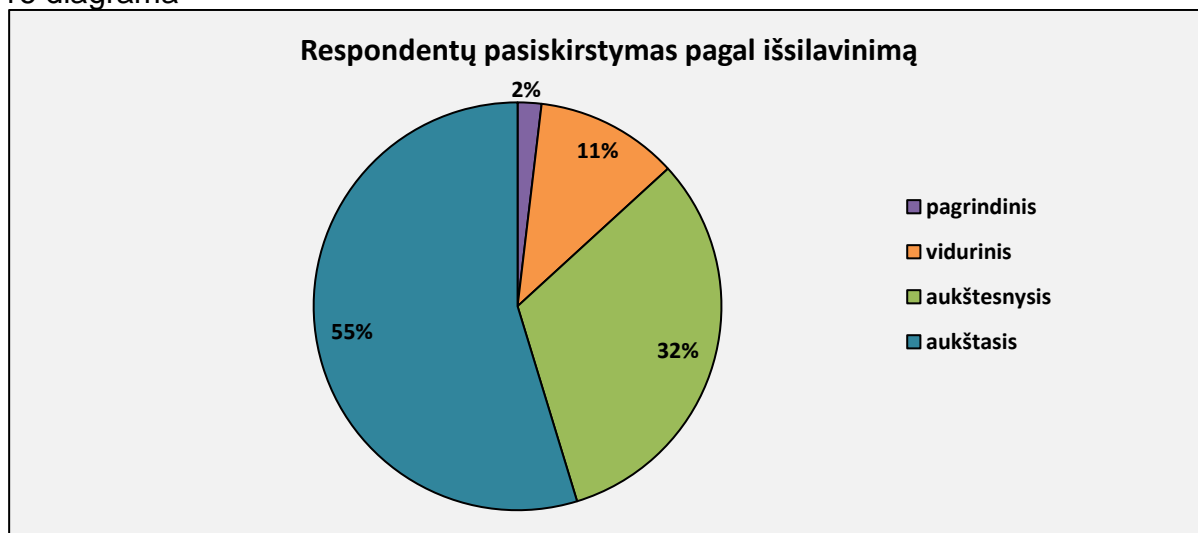

15 diagrama

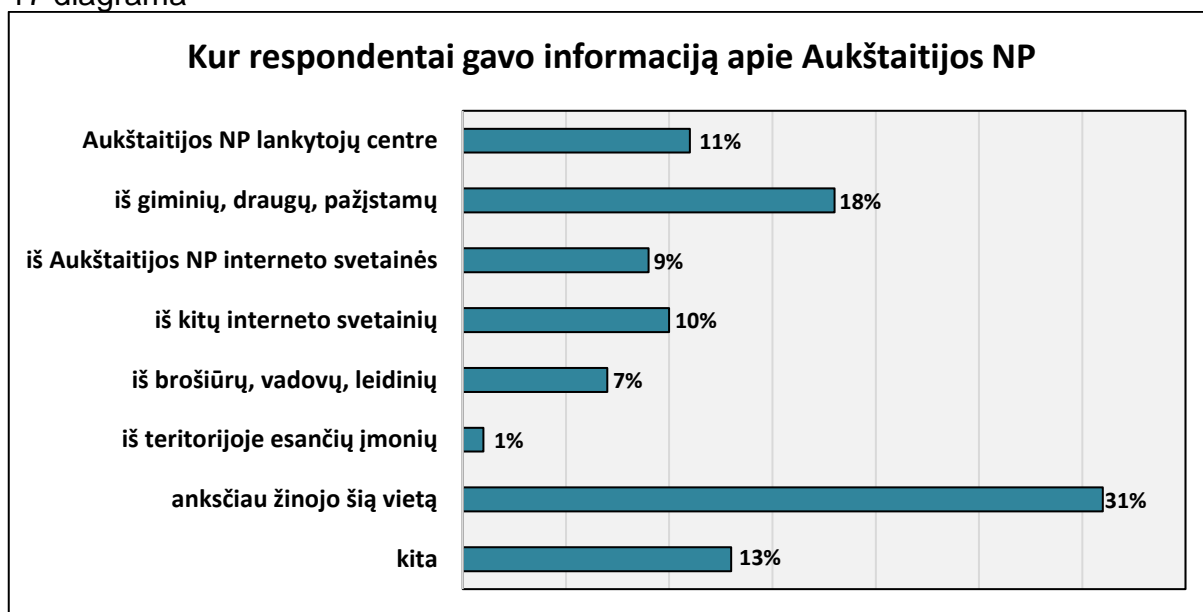
Kaip ir ankstesniais metais vykdytoje apklausoje aukštąjį išsilavinimą turinčių respondentų skaičius išliko toks pat – 55 %. Kadangi apklausoje dalyvavo visos amžiaus grupės, tad jaunesnių apklausos dalyvių išsilavinimas svyruoja nuo vidurinio iki aukštojo.

16 diagrama

Didžioji dalis apklaustųjų apie Aukštaitijos nacionalinį parką jau žinojo iš anksčiau, kiti informaciją gavo iš giminių, draugų ar pažįstamų (žr. 17 diagramą).

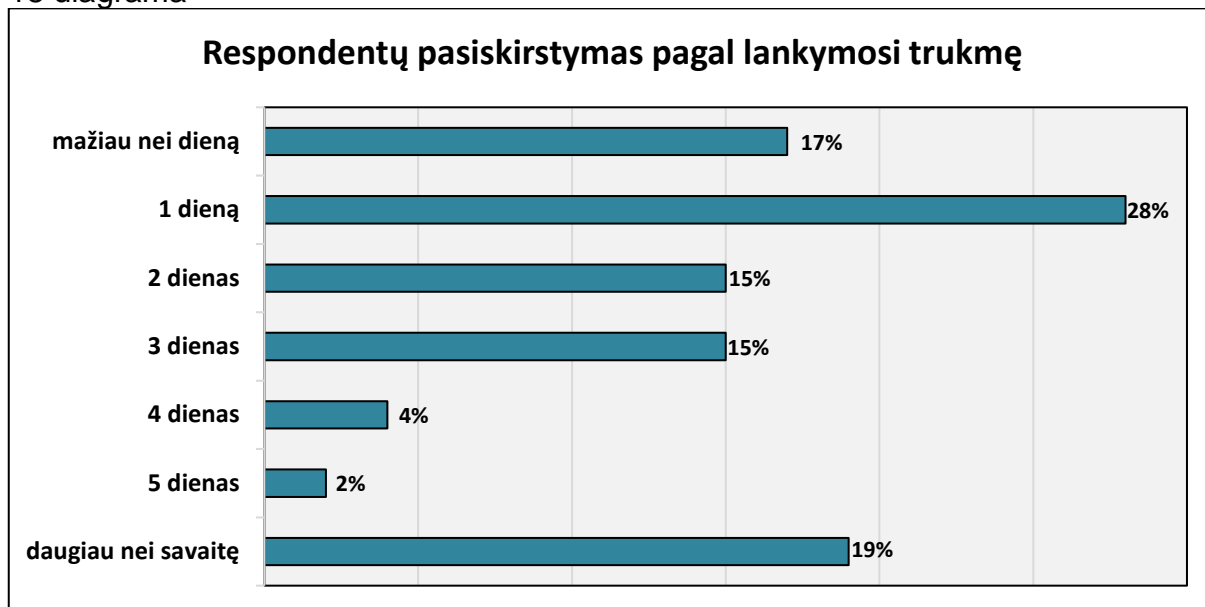
17 diagrama

67 % respondentų pažymėję „kita“ apie Aukštaitijos nacionalinį parką sužinojo dalyvaudami projekte ir tai pagrindė buvo savanoriai iš įvairių Europos šalių. 11 % apklaustųjų informaciją apie parką gavo Aukštaitijos NP lankytojų centre, panašiai tiek pat žmonių informacijos ieškojo parko ir kitose interneto svetainėse.

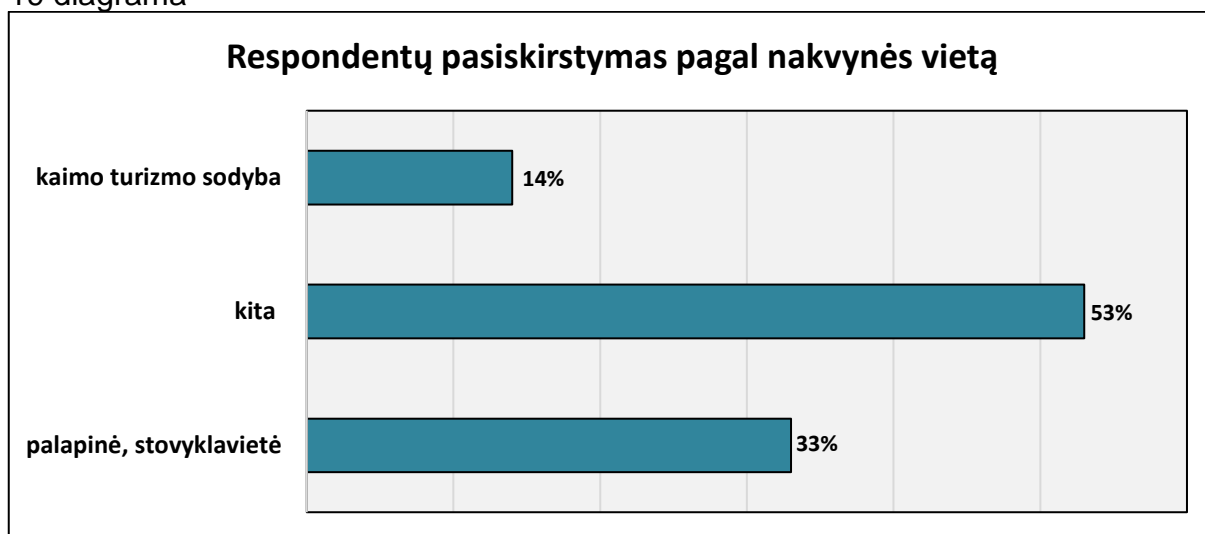
Didžioji dalis apklaustųjų nurodė, kad parko teritorijoje jie užtrunka vidutiniškai nuo keturių valandų iki vienos dienos. 18 diagramoje matome, kad 45 procentai respondentų parko teritorijoje praleido daugiau nei 1 dieną, o 19 % visų apklaustųjų parke praleido daugiau nei savaitę.

18 diagrama

Anketiniai duomenys rodo, kad parke praleidę kelias dienas lankytojai rinkosi nakvynei stovyklavietes, kempingą ar kaimo turizmo sodybą (žr. 19 diagramą). 56 % respondentų pažymėjusių „kita“ nakvojo gamtos mokykloje Meironyse, o likusieji apsistojo giminaičių ar tėvų sodybose.

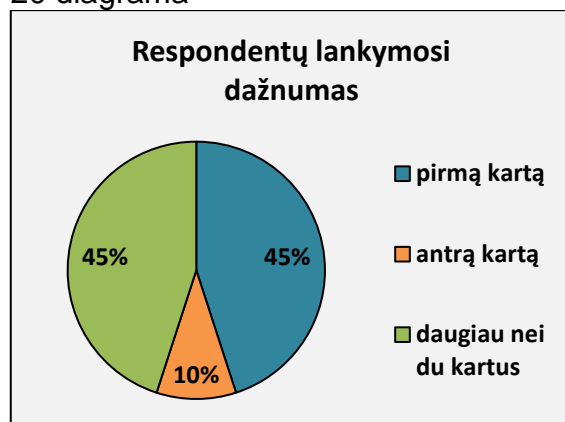
19 diagrama

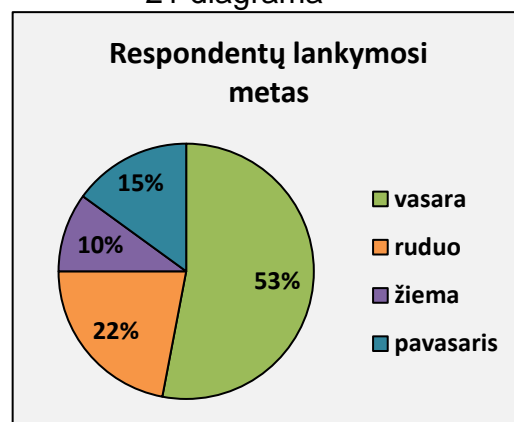
Remiantis anketų duomenimis 45 % respondentų lankėsi parke daugiau nei du kartus, toks pat procentas lankytojų atvyko pirmą kartą. Populiariausias metų laikas lankytis parke

– vasara, tuomet parke apsilankė 53 % respondentų, bet nemaža dalis jų atvyksta į Aukštaitijos nacionalinį parką ir kitais metų laikais (žr. 20 ir 21 diagramas).

20 diagrama

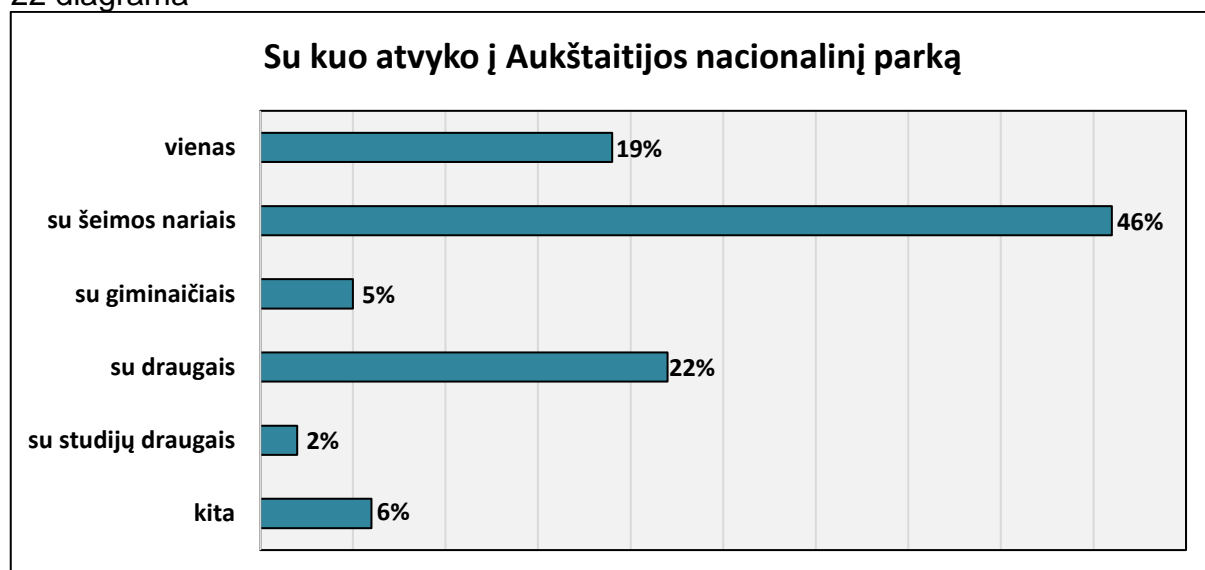

21 diagrama

Anketiniai duomenys rodo, kad po parką dažniausiai keliaujama su šeimos nariais, draugais ar giminaičiais nedidelėmis grupėmis, kurias sudaro 2-4 asmenys. 75 % dalyvių, pažymėję anketoje „kita“, į parką buvo atvykę su trečiojo amžiaus universitetu.

22 diagrama

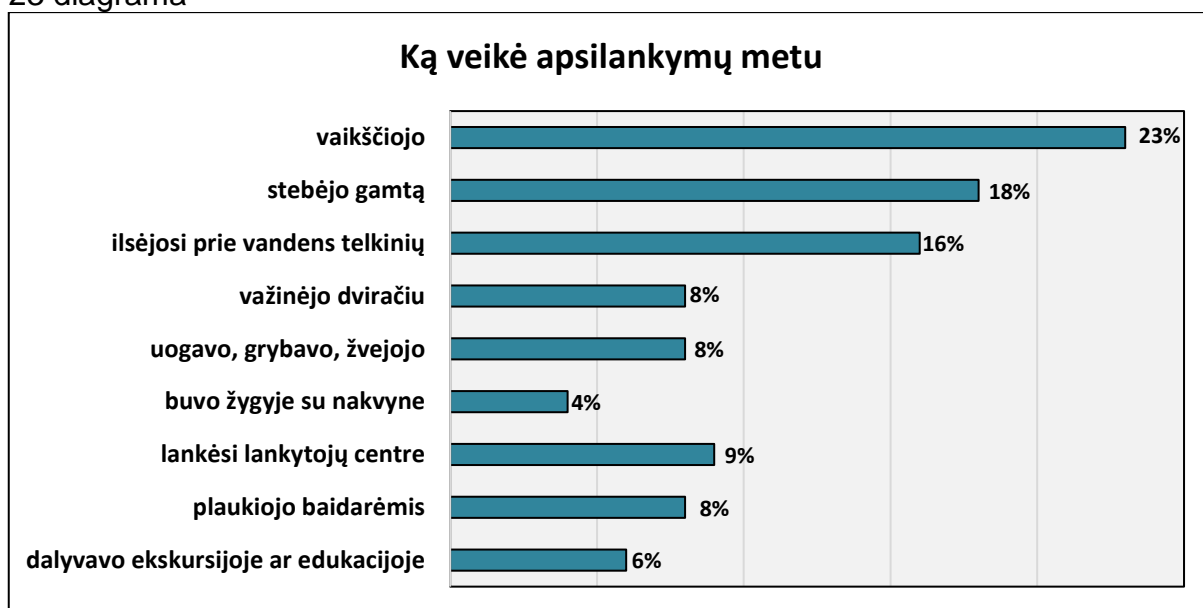

Didesnėmis grupėmis, kurias sudaro apie 20 žmonių, keliavo tik 7 % apklaustųjų. 19 % apklaustųjų į parką atvyko vieni, tačiau dažniausiai po teritoriją keliavo grupėmis (savanorystės projekto dalyviai). Iš anketinių duomenų matyti, kad 89 % respondentų po parką keliavo savarankiškai, be gido.

Pagal respondentų atsakymus populiariausios veiklos parke yra vaikščiojimas, gamtos stebėjimas bei poilsis prie vandens telkinių (žr. 23 diagramą). Kitose veiklose dalyvavusių

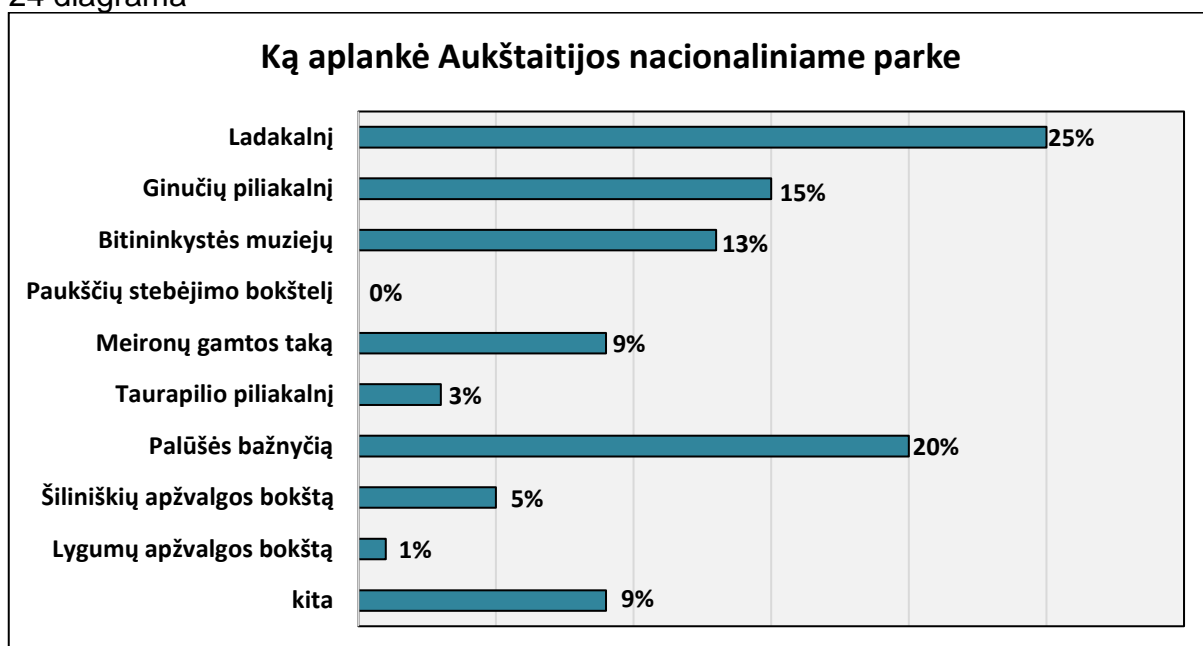
respondentų skaičius pasiskirstė beveik po lygiai. Lyginant su ankstesnėmis apklausomis populiariausios veiklos parke nesikeitė.

23 diagrama

24 diagramoje matyti, kad populiariausi objektai nesikeičia. 2019 m. ir 2024 m. atliktų anketinių apklausų duomenys patvirtina, kad labiausiai lankomi yra Ladakalnis, Palūšės bažnyčia ir Ginučių piliakalnis bei bitininkystės muziejus Stripeikiuose.

24 diagrama

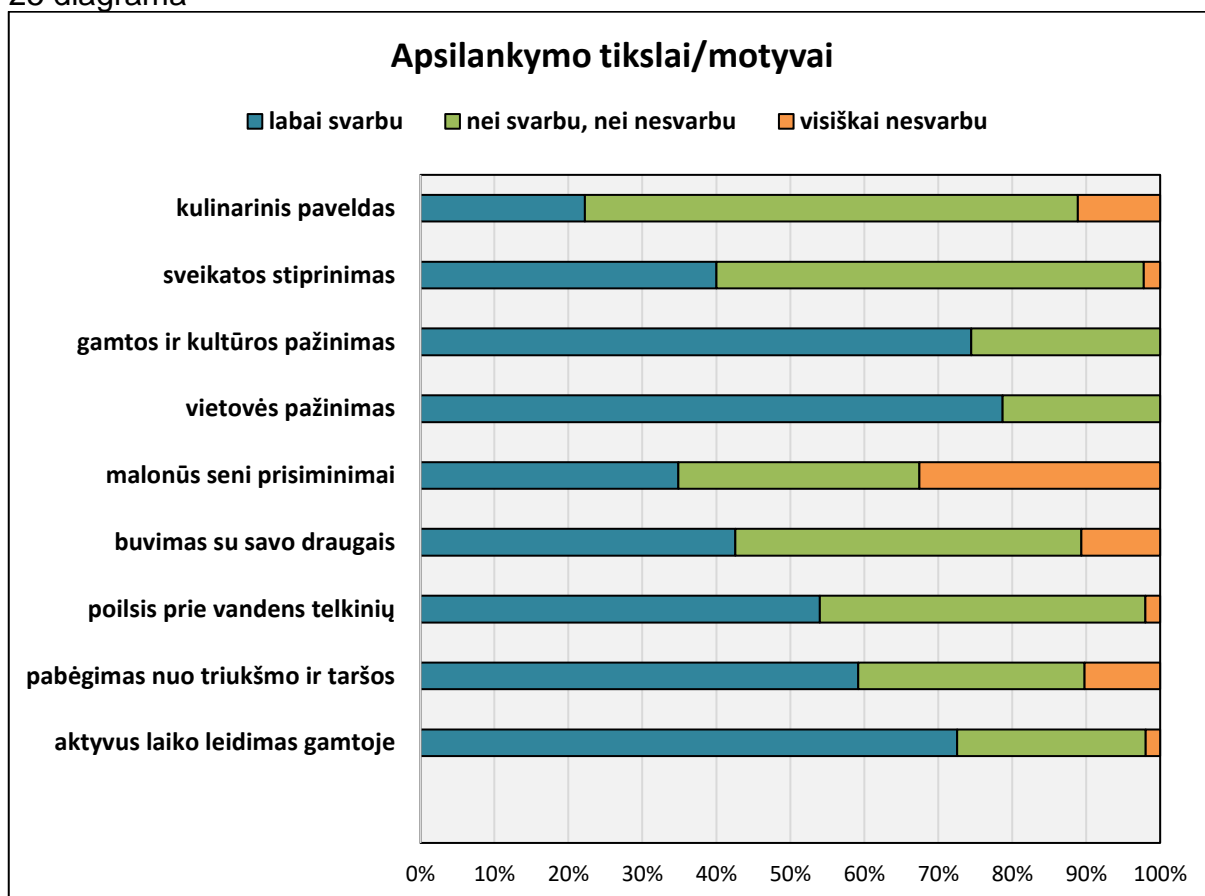

Į sąrašą nebuvo įtraukta Ginučių vandens malūno ekspozicija, tačiau visi 9 % respondentų pasirinkę „kita“ pažymėjo šią ekspoziciją anketoje. Labai mažai respondentų

aplankė Lygumų apžvalgos bokštą, o paukščių stebėjimo bokštelis nebuvo pažymėtas nei vienoje anketoje. Pagal anketinius duomenis matome, kad labiausiai lankomi objektai yra išsidėstę turistiniame parko maršrute „Mažasis žiedas“ centrinėje parko dalyje, o pietinė parko dalis sulaukia žymiai mažiau lankytojų.

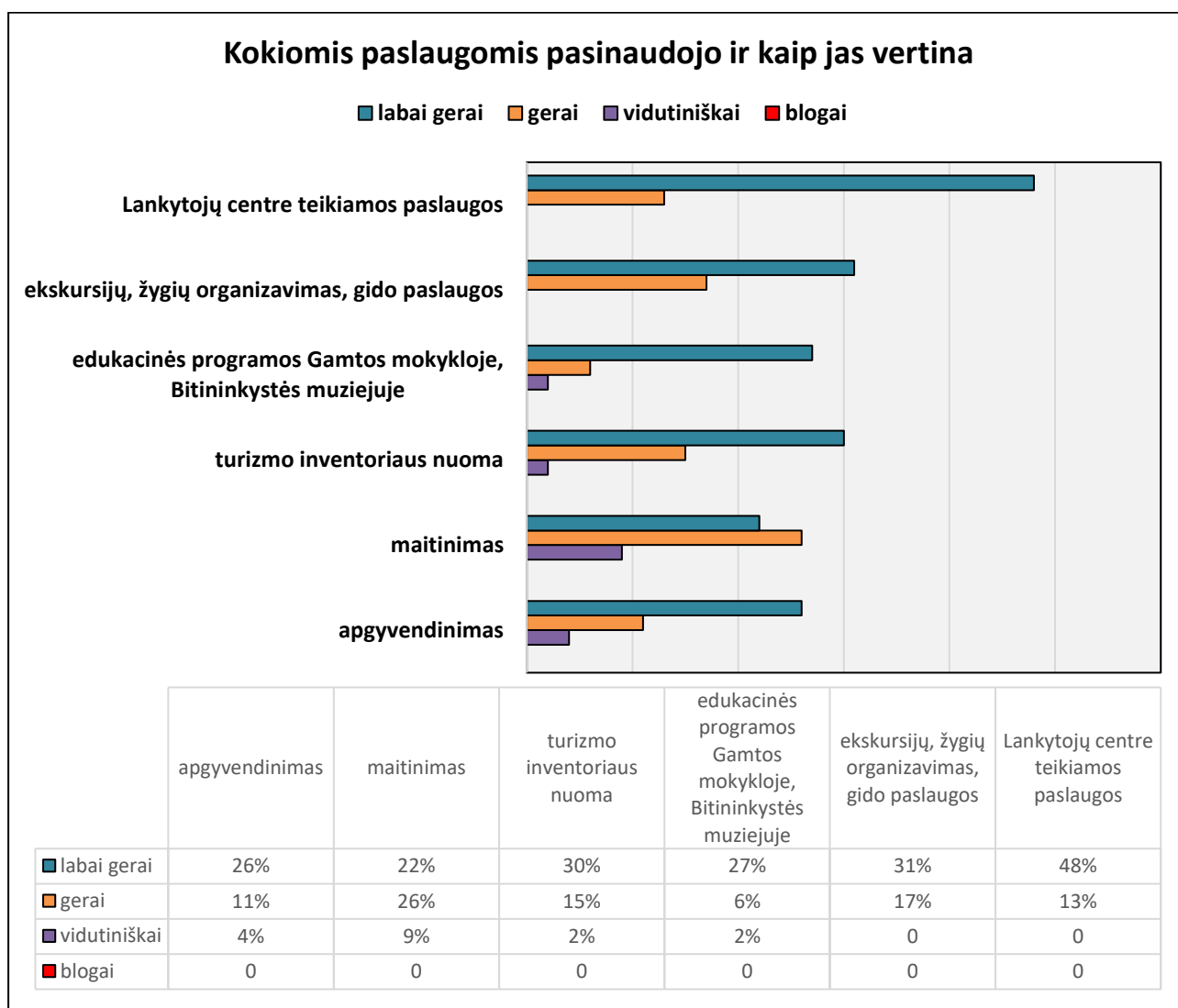
Vertinant anketinius duomenis svarbiausi apsilankymo parke tikslai/motyvai yra vietovės bei gamtos ir kultūros pažinimas, taip pat aktyvus laisvalaikis. Šiuos kriterijus pasirinko daugiau nei 70 % dalyvavusių apklausoje (25 diagrama). Mažiausiai svarbu lankytojams buvo kulinarinis paveldas – jį pasirinko apie 20 % respondentų. Lyginant su 2019 m. apklausos duomenimis pagrindiniai apsilankymo tikslai parke išlieka tokie patys.

25 diagrama

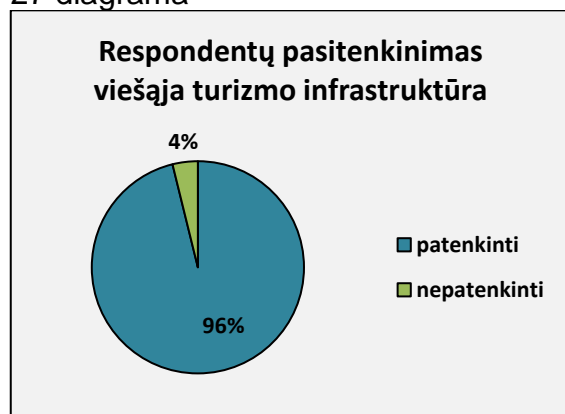
Vertindami Aukštaitijos nacionaliniame parke teikiamas paslaugas respondentai dažniausiai pasisakė neturintys nuomonės, nes tomis paslaugomis nėra pasinaudoję. Tie, kurie paslaugomis naudojosi, dažniausiai jas įvertino labai gerai arba gerai (žr. 26 diagramą). Mažuma respondentų teikiamas paslaugas vertino vidutiniškai, o blogų atsiliepimų nesulaukė nė vienas sektorius.

26 diagrama

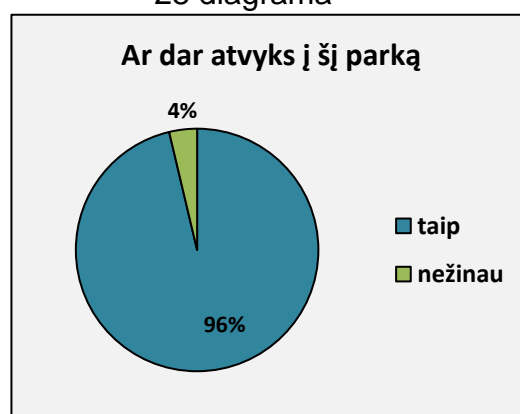

96 % apklaustųjų į klausimą ar yra patenkinti viešąja turizmo infrastruktūra atsakė teigiamai (27 diagrama). Palyginus su 2019 m. duomenimis šis skaičius išliko visiškai nepakitęs.

27 diagrama

28 diagrama

Paprašyti pasidalinti mintimis dauguma respondentų džiaugėsi gražia gamta ir geru aptarnavimu. Nors ir patenkinti infrastruktūra parko lankytojai norėtų, kad būtų daugiau šiukšlių dėžių, suoliukų takuose ir stovyklaviečių prie vandens telkinių.

100 % respondentų rekomenduotų šią vietą kitiems ir 96 % apklaustųjų vėl atvyktų į Aukštaitijos nacionalinį parką (28 diagrama).

Analizuojant anketinius duomenis pastebėta, kad dalis klausimų liko neatsakyta. Didelė dalis respondentų, kurie parke praleido tik vieną dieną be nakvynės, nenurodė praleistų valandų skaičiaus. Taip pat didelė dalis apklaustųjų (41 %), kurie parke lankėsi daugiau nei 2 kartus, nenurodė apsilankymų skaičiaus. Nurodant apsilankymų kiekį skaičius svyruoja nuo 4 iki 60. Nors atsakymų tikslumas abejotinas, tai visiškai natūralu, nes dažnai besilankantis parke žmogus savo apsilankymų neskaičiuoja. Pažymėję didesnę apsilankymų skaičių taip pat pasirinko lankymąsi parke visais metų laikais. Vidutiniškai 25 % respondentų, kurie keliavo ne vieni, nenurodė žmonių skaičiaus grupėje. Tačiau šie atsakymai smarkiai duomenų neiškreipė, nes pastaraisiais metais pastebima tendencija keliauti mažomis grupėmis automobiliais. Populiariausi lankomi objektai išlieka tie patys, todėl galima teigti, kad vienos dienos stebėjimo taškai parinkti tinkamai.

APIBENDRINIMAS

Parko teritorijoje žmonės dažniausiai lankosi mažomis grupėmis ar šeimomis, keliaudami savarankiškai. Tai atsispindi užfiksuotuose apsilankymuose lankytojų centre ir abiejose parko ekspozicijose. Didesnes grupes gegužės ir birželio mėnesiais sudaro autobusais atvykstantys moksleiviai. Lankytojų centre Palūšėje, gamtos mokykloje Meironyse ir Bitininkystės muziejuje lankytojų skaičius 2024 m. buvo didesnis nei 2023 metais. Nors Ginučių vandens malūno ekspozicija sulaukė beveik perpus mažiau lankytojų, bendras lankytojų skaičius ekspozicijose liko nepakitęs: 2023 m. užfiksuota 21870, 2024 m. – 21666 lankytojai. Nors vandens turistų ir poilsiautojų su nakvyne sodybose skaičius išaugo, tačiau reikia nepamiršti, kad 2024 metais padaugėjo įmonių bei asmenų, kurių paslaugos pažymėtos Aukštaitijos nacionalinio parko produkto ženklu. Vandens turizmas ir stovyklavimas vis dar lieka populiariausia pramoga parko gamtoje.

2024 m. Aukštaitijos nacionaliniame parke vykdytas tiesioginis ir netiesioginis lankytojų monitoringas. Tiesioginis monitoringas nuolatos vykdytas lankytojų centre Palūšėje, Meironų gamtos take, Ladakalnyje, Palūšės pėsčiųjų–dviračių take ir skaičiuojant lankytojus keturiuose lankomuose objektuose. Tiesioginio lankytojų monitoringo metu užfiksuota 59932 lankytojai. Tai 7 procentais daugiau lankytojų nei 2023 metais.

Lankytojų centre 2024 m. iš viso apsilankė 4792 asmenys, iš jų 3483 suaugusieji ir 1309 vaikai. Lyginant su 2023 m. duomenimis bendras lankytojų centro skaičius padidėjo 6 %. Pasikeitė procentinis santykis tarp lietuvių ir užsieniečių – 2024 metais užsieniečiai sudarė 29 % visų apsilankiusiųjų, t.y. padidėjo 12 procentų. Kaip ir anksčiau, didžiąją dalį užsieniečių sudarė vokiečiai – 43 procentus. Kitų šalių piliečių procentinis santykis išliko panašus kaip ir ankstesniais metais. Lankytojų centre 2024 m. daugiausia poilsiautojų užsukdavo apžiūrėti naują lankytojų centro ekspoziciją, taip pat domėtasi maršrutais, leidiniais, suvenyrais bei bendra informacija apie Aukštaitijos nacionalinį parką.

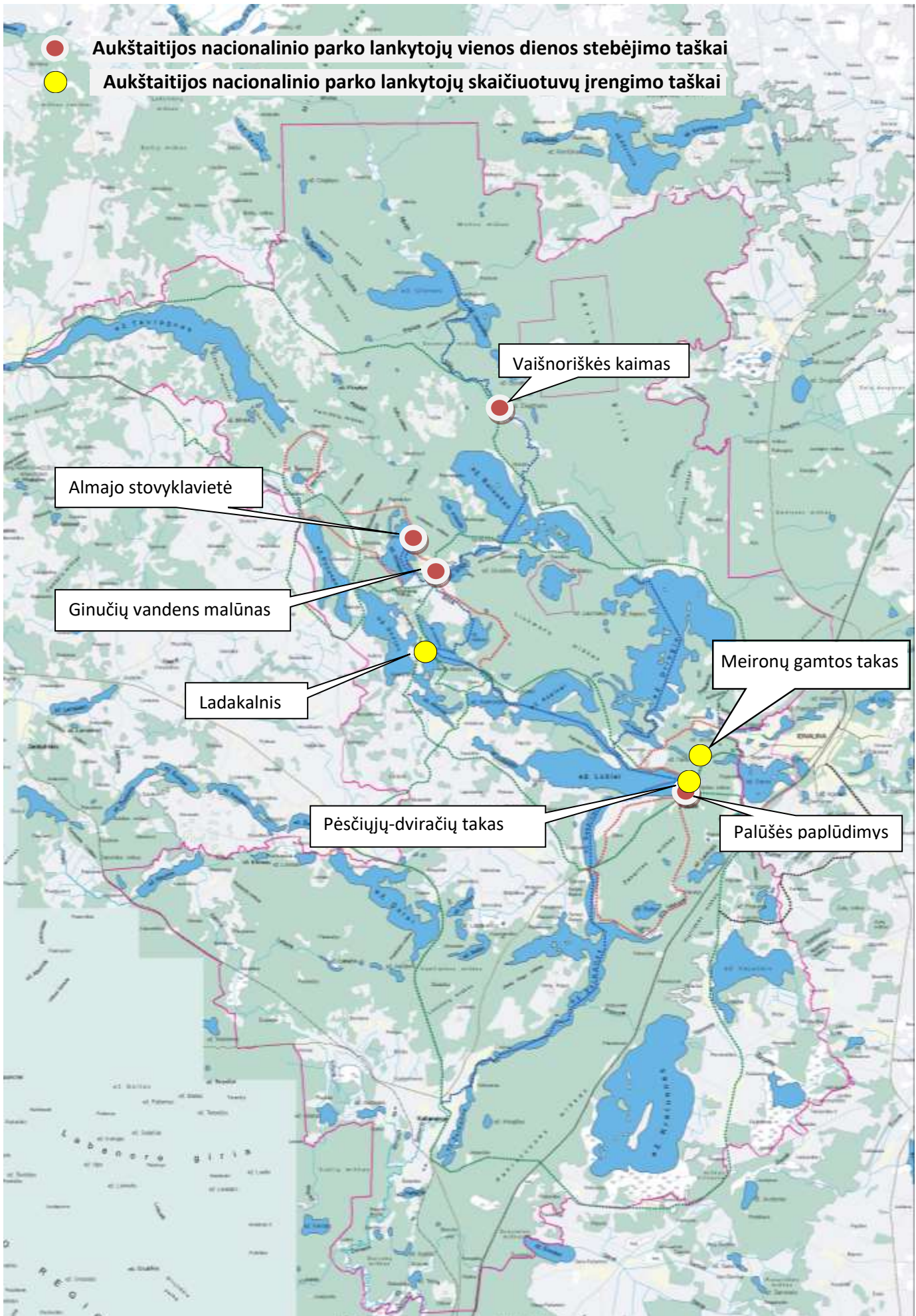
Vienos dienos stebėjimui buvo pasirinkti keturi turistų pamėgti objektai: Palūšės paplūdimys, Almajo stovyklavietė, Ginučių vandens malūno užtvanka ir Būkos upė ties Vaišnoriškės kaimu. Dviejuose taškuose stebėjimas buvo vykdomas du kartus per sezoną, o vandens turistai ir stovyklautojai buvo fiksuojami po vieną kartą. Iš viso lankytojų srauto stebėjimas visą dieną vykdytas 6 kartus. Daugiausiai lankytojų per vieną dieną užfiksuota prie Ginučių vandens malūno užtvankos – 1053 poilsiautojai. Per abi stebėjimo dienas prie malūno užtvankos užfiksuota 1808 lankytojai. Nors stebėjimo dienomis orai buvo permainingi, užfiksuota nemažai vandens turistų Būkos upėje bei poilsiautojų Palūšės paplūdimyje. Sprendžiant iš vienos dienos stebėjimo metu surinktos informacijos, po parką lankytojai kaip ir anksčiau dažniausiai keliauja vandens transporto priemonėmis ir automobiliais. Tiesioginio monitoringo metu keturiuose taškuose iš viso užfiksuota 3019 parko lankytojų – tai 10 % daugiau lankytojų, nei 2023 m.

2024 metais tiesioginis lankytojų stebėjimas buvo fiksuojamas keturiais lankytojų skaičiuotuvais. Jų duomenimis daugiausia lankytojų užfiksuota Ladakalnyje – 22409. Nors palyginus su 2023 m. skaičiuotuvų duomenimis lankytojų srautai truputį keitėsi, tačiau bendras turistų skaičius trijuose objektuose išliko stabilus – apsilankė 46120 turistų (2023 m. – 46226). Didžiausias turistų srautas visuose objektuose yra fiksuojamas šeštadieniais.

Netiesioginis monitoringas vykdytas Ginučių vandens malūno ekspozicijoje, bitininkystės muziejuje Stripeikiuose, gamtos mokykloje Meironyse, stovyklavietėse, renginiuose ir veiklose, taip pat Parko produkto ženklų pažymėtose kaimo turizmo sodybose ir vandens turizmo inventoriaus nuomos punktuose. Pagal sektorius lankytojų skaičius žymiai išaugo renginiuose. Nors daugiausia lankytojų pritraukia tradicinės parko šventės, žmonės mielai lankosi ir mažesniuose renginiuose. Kituose sektoriuose lankytojų skaičius taip pat padidėjo, nes duomenis pateikė didesnis skaičius paslaugų teikėjų. Netiesioginio monitoringo metu užfiksuota 77392 lankytojai.

2024 m. parko lankytojams buvo dalinamos anketos-klausimynai, siekiant išsiaiškinti jų lūkesčius, pasitenkinimą, lankytojų skaičių, lankomiausius objektus ir kt. Didžioji dalis

pildžiusiųjų klausimyną yra lietuviai, turistai iš kitų šalių sudarė 24 %. Anketų duomenys rodo, kad daugiausia turistų atvyksta vasarą. Keliauti populiariausia su šeimos nariais, giminaičiais bei draugais nedidelėmis grupėmis, kurias sudaro nuo 2 iki 4 asmenų. Dauguma lankytojų parke praleidžia vieną dieną. Atvykę ilgesniam laikui nakvynei renkasi kaimo turizmo sodybas ar apsistoja giminaičiams priklausančioje sodyboje. Populiariausios veiklos išliko tokios pačios, kaip ir ankstesniais metais – vaikščiojimas, gamtos stebėjimas ir poilsis prie vandens telkinių. Didžioji dalis lankytojų anketinėje apklausoje nurodė esą patenkinti tiek parke teikiamomis paslaugomis, tiek viešąja turizmo infrastruktūra.

Priedas Nr. 2

Vienos dienos monitoringo duomenys

Stebėjimo vieta	Data	Laikas		Transporto priemonių skaičius							Žmonių skaičius	Palapinių skaičius	Oro sąlygos		
		Pradėta	Baigta	Automobiliu	Kempingiu	Motociklu, keturračiu	Autobusu	Valtimi, baidare	Dviračiu, paspirtuku	Pėsčiomis			Debesuotumas	Krituliai	Temperatūra °C
Palūšės paplūdimys	2024.06.22	10:00	16:00	65	4	0	0	15	57	54	322		debesuota	trumpas lietus	22
	2024.07.06	9:30	16:00	69	0	0	0	15	42	113	388		saulėta, vėjuota	be lietaus	24
	iš viso:			134	4	0	0	30	99	167	710				
Ginučių malūno užtvanka	2024.06.22	10:00	18:00	124	5	0	0	207	55	212	1053		debesuota	trumpas lietus	22
	2024.07.06	10:00	18:00	69	0	3	1	197	50	38	755		saulėta	be lietaus	24
	iš viso:			193	5	3	1	404	105	250	1808				
Vaišnoriškės tiltas	2024.06.23	10:00	16:00	37	0	0	0	136	7	4	336		debesuota	be lietaus	21
	iš viso:			37	0	0	0	136	7	4	336				
Almajo stovyklavietė	2024.06.23	16:00	16:30	53							165	55	debesuota	trumpas lietus	22
	iš viso:			53	0	0	0	0	0	0	165	55			
iš viso:			417	9	3	1	570	211	421	3019					

Priedas Nr. 3

Aukštaitijos nacionalinio parko produkto ženklų pažymėtų apgyvendinimo, turistinio inventoriaus nuomos ir gido (edukacijų) paslaugas teikiančių įmonių ar asmenų sąrašas:

Eilės Nr.	Įmonė/asmuo ar sodyba	Paslaugos rūšis	Interneto svetainė
1.	Valdas Gaidelis	Edukacija	www.facebook.com/valdas.gaidelis.9
2.	Jūratė Pušinskienė	Edukacija	www.facebook.com/juratesgamtoslaboratorija/
3.	Rasa Breidokienė	Edukacija	www.rasosjuostos.lt
4.	„Ekožygiai“	Gido paslaugos	www.ekozygiai.lt
5.	„Miško takeliais“	Gido paslaugos	www.litwildtravel.com
6.	Asalų stovyklavietė	Gido ir apgyvendinimo paslaugos	www.asalnustovyklaviete.lt
7.	„Žvejo krantas“	Apgyvendinimo paslaugos	www.zvejokrantas.lt
8.	„Alksno žavesys“	Apgyvendinimo paslaugos	www.facebook.com/alksnozavesys/
9.	„Trainišchio pirkia“	Apgyvendinimo paslaugos	www.facebook.com/trainiskio.pirkia/
10.	„Tiki Inn“	Apgyvendinimo paslaugos	www.facebook.com/tikiinn/
11.	„Imeda“	Apgyvendinimo paslaugos	www.imeda.lt
12.	„Prie Ladakalnio“	Apgyvendinimo paslaugos	www.prieladakalnio.lt
13.	„Ievalaukis“	Apgyvendinimo paslaugos	www.ievalaukis.lt
14.	Palūšės kempingas	Apgyvendinimo paslaugos	www.paluseskempingas.lt
15.	„Gervinė“	Apgyvendinimo paslaugos	www.facebook.com/gervine.lt/
16.	„Palūšės kopa“	Apgyvendinimo ir renginių organizavimo paslaugos	www.paluseskopa.lt

17.	Šakarvos valtinė	Apgyvendinimo ir turistinio inventoriaus nuomos paslaugos	www.sakarva.lt
18.	„Ginučių baidarkiemis“	Apgyvendinimo ir turistinio inventoriaus nuomos paslaugos	www.ginuciubaidarkiemis.lt
19.	„Žeimenos baidarės“	Turistinio inventoriaus nuomos paslaugos	www.zeimenosbaidares.lt
20.	„Baidarių uostas“	Turistinio inventoriaus nuomos paslaugos	www.baidariuuostas.lt
21.	„Trainiškis.lt“	Turistinio inventoriaus nuomos paslaugos	www.tariniskis.lt
22.	„Baidarių bazė“	Turistinio inventoriaus nuomos paslaugos	www.baidariu.lt
23.	Palūšės valtinė baras	Turistinio inventoriaus nuomos ir renginių organizavimo paslaugos	www.facebook.com/palusesvaltinebaras/